

Spoštovane krajanke, cenjeni krajani!

Na začetku leta radi pregledamo, kako uspešno je bilo preteklo leto. Leto 2025 je bilo v Solkanu zelo bogato s kulturnimi dogodki. Soorganizirali smo kar 23 različnih prireditev in jih predstavili krajanom. Gostili smo glasbenike, pripravili lutkovne igre za otroke, na različnih razstavah avtorjem omogočili predstavitev njihovih del in umetniškega ustvarjanja, predstavili knjige različnih literarnih zvrsti, predvajali filmske projekcije ter prikazali zanimiv dokumentarni film o znani goriški družini Šantel. Vrstila so se tudi predavanja, namenjena boljšemu počutju krajanov.

Vse prireditve so bile lepo obiskane. Z majhnimi koraki, s spoštljivim odnosom in dobro medsebojno komunikacijo lahko skupaj gradimo trdnejše zavedanje pripadnosti lokalni skupnosti, saj je razumevanje različnosti in večplastnih odzivov skupnosti pogosto zahtevno.

Z veseljem vas obveščamo, da smo pred vhom v Krajevno skupnost Solkan namestili javno dostopen defibrilator AED, namenjen uporabi vsem krajanom in obiskovalcem našega kraja, 24 ur na dan.

Dobra novica je tudi, da smo v preteklem letu opazili večje zanimanje za obisk našega kraja ter ogled kulturnozgodovinskih in drugih turističnih znamenitosti. Zato smo se odločili, da spletno stran krajevne skupnosti opremimo s prevodi v italijanščino in angleščino. Tako si lahko vse informacije in zanimivosti o našem kraju preberejo tudi obiskovalci iz sosednje Italije in širše Evrope.

V letošnjem letu se bodo v Solkanu izvajala večja investicijska dela na komunalni infrastrukturi: gradnja odvodnika v Sočo, obnova in nadgradnja magistralnega voda, gradnja dveh krožišč ter nova prometna ureditev severnega dela Solkana. Projekti so bili predstavljeni svetu KS Solkan. Mestna občina Nova Gorica je zagotovila, da bo za vsa dela pripravila obvestila in krajanje pravočasno uradno obveščala.

Ksenija Brumat, predsednica Sveta Krajevne skupnosti Solkan

mb

Posebna slovesnost v cerkvi sv. Štefana v Solkanu

V solkanski cerkvi sv. Štefana smo v nedeljo, 1. februarja 2026, na predvečer svečnice, praznika luči, imeli posebno slovesnost, posvečeno spominu na solkansko pražupnijo (prafaro) in rimsko-starokrščansko oljenko, najdeno v Solkanu. Solkanska prafara je mati vseh župnij na ožjem Goriškem. Iz nje je tekom stoletij izšlo kar 42 župnij in vikariatov na obeh straneh državne meje. Zato smo povabili duhovnike, predstavnike župnij in tudi druge iz krajev nekdanje prafare. Maše se je udeležilo lepo število ljudi (tako Slovencev kot Italijanov, saj je bil dogodek čezmejen). Srečanje vseh župnij, ki so nastale iz solkanske pražupnije, je bila poslednja želja duhovnika in škofovega vikarja za cerkveno EPK Bogdana Vidmarja, ki je umrl lani jeseni. Dragi prijatelj Bogdan tega dogodka ni dočakal, njegova velika želja pa je bila, da bi župnije in ljudi odslej simbolno povezovala prav solkanska oljenka kot simbol luči, vere, miru in upanja. Praznik spomina na prafaro sta v sodelovanju pripravila Župnija Solkan in Zavod 1539 ob podpori obeh škofij. Takšnega dogodka v župniji Solkan ni bilo že vsaj 100 let. Z njim smo zaključili tudi krščansko sveto leto in cerkveno Evropsko prestolnico kulture. Uvod v solkansko praznovanje se je začel takoj po 16. uri s pritrkovanjem

pritrkovalcev iz Štmavra, Cerovega, Kojškega in Nove Gorice.

Vse zbrane v nabito polni cerkvi je najprej nagovoril in pozdravil domači solkanski župnik Jožko Bric. Slavnostno mašo sta ob dekanu Milanu Preglju vodila koprski škof msgr. dr. Peter Štumpf in goriški nadškof mons. Carlo Roberto Maria Redaelli. Sodelovali so 18 duhovnikov, kar nekaj pa jih je bilo tudi v klopih. Predstavniki župnij so v dar prejeli repliko solkanske starokrščanske oljenke. Oba škofa

sta v pridigi, vsak v svojem jeziku, predstavila pomen oljenke za današnji čas in prostor ter pomen ohranjanja spomina na prafaro in naše skupne krščanske korenine.

Zgodovinski oris rimske starokrščanske oljenke in solkanske pražupnije sem podal zgodovinar Jernej Vidmar Bašin. Slavnostna sveta maša je pote-

kala v slovenskem in italijanskem jeziku, prav tako tudi petje združenih cerkvenih zborov z obeh strani meje. Peli so: Cerkveni pevski zbor Solkan, pevski zbor iz cerkve Kristusa Odrašenika Nova Gorica, pevski zbor s Kapela (Kostanjevica) in italijanski pevski zbor iz goriške stolnice sv. Hilarija in Tacijana – Capella Metropolitana – Duomo Gorizia. Skupaj je bilo okrog 70 pevcev. Združene zборе je vodila zborovodkinja Milena Prinčič, na orgle je igrala organistka Uršula Belingar Šatej. Sodelovala sta tudi zborovodja (maestro) Fulvio Madotto in organist Marco Colella. Prisotni so lahko maši lažje sledili s pomočjo knjižice s prevodi, ki jo je uredil Simon Kerševan.

Ob koncu maše se je koprski škof Peter Štumpf zahvalil nadškofu Redaelliju za dolgoletno sodelovanje in mu čestital za imenovanje na mesto tajnika dikasterija za duhovnike v Rimu. V imenu goriških župnij mu je podaril sliko, delo rusko-slovenske umetnice Natalije Berezina, ki je nastalo v okviru kolonije Umetniki za Karitas na Sinjem vrhu nad Ajdovščino.

Ob zaključku svete maše je bila s strani Župnijskega pastoralnega sveta (Majda Štrurm) škofoma izrečena zahvala in darovana dva šopka rdečega

solkanskega radiča (reguta). Šopka sta škofoma izročila Dejan Stantič in Avguštin Tomšič.

Po končani sveti maši je v dvorani na Trgu Jožeta Srebrniča sledil agape – druženje ob bogati pogostitvi, za katero so poskrbeli velikodušni župljani. Možno je bilo tudi kupiti oljenke.

V imenu Župnije Solkan in Zavoda 1539 se iskreno zahvaljujemo Refetu Haziriju (Caffe bar Solkan), ki nam je dvorano za pogostitev prijazno in brezplačno odstopil, ter Jožetu Semiču za omogočeno parkiranje ob cerkvi. Iskrena hvala tudi restavraciji Primula, ki je za pogostitev velikodušno darovala pohano meso. Zahvaljujemo se članom župnijskega pastoralnega in gospodarskega sveta Župnije Solkan, članom Zavoda 1539 ter številnim Solkancem in ljudem iz drugih krajev, ki so sodelovali pri organizaciji dogodka. Posebna zahvala pa gre tudi vsem, ki ste se dogodka udeležili in ga s svojo prisotnostjo ter toplino soustvarili. Sodelovanje tako velikega števila ljudi je našo skupnost še dodatno povežalo ter dokazalo, da skupaj zmoremo velike stvari, kar potrjuje tudi izjemen obisk in številne pohvale za dogodek. Vsem iskrena hvala.

Jernej Vidmar Bašin

(Nadaljevanje na str. 6)

Romanje Župnije Solkan po sledih Toneta Kralja

Bilo je prijetno jesensko sobotno jutro, 11. oktobra, ko smo se romarji Župnije sv. Štefana ob 7. uri zbrali na placu v Solkanu. Podali smo se na pot v Brkine, gričevnato pokrajino v jugozahodni Sloveniji. Naš cilj je bilo romanje po poteh Toneta Kralja (1900–1975) – poklon temu izjemnemu likovnemu umetniku ob 50. obletnici njegove smrti. Bil je vsestranska umetniška osebnost in izviren ustvarjalec: slikar, kipar, grafik, ilustrator, stavbenik ter avtor izjemnih stenskih poslikav v številnih cerkvah na obeh straneh meje.

Naše vodilo je bila tudi svetoletna pobuda *Lepota starih cerkva*, ki se je izoblikovala letos spomladi z željo, da bi z vodenimi ogledi širši javnosti predstavili manj znane bisere naše kulturne in duhovne dediščine ter tako prispevali k boljšemu zavedanju, spoštovanju in ohranjanju krščanskih korenin.

Po uvodnem pozdravu naših predanih

Prem kt

organizatorjev in prošnji Svetogorski Kraljici za varno ter doživetij polno soboto smo se odpravili na pot.

Naš prvi postanek je bil Prem, do katerega smo prispeli po zeleni in razgibani pokrajini s številnimi gozdovi, travniki in sadovnjaki. Jutranja meglica je pokrajini dodala skrivnostnost, sončni žarki, ki so postopno osvetljevali brkinske griče, pa so nas napolnili s pozitivno energijo in veseljem.

Prem leži na zahodnem robu Brkinov, nad dolino reke Reke, približno deset kilometrov severno od Ilirske Bistrice. Gre za staro, slikovito naselje, razpotegnjeno po razglednem griču s pogledom proti Snežniku in hribovitemu zaledju Primorske. Vas se prvič omenja že v 13. stoletju, ko je na bližnjem griču stal grad Prem, središče manjše fevdalne posesti.

Nad vasjo, tik ob gradu, stoji cerkev sv. Helene, ena najstarejših cerkva v Brkinih. Prav tu je gospod župnik Anton Ličan daroval sveto mašo ter nam predstavil zgodovino vasi in cerkve. Z zanimanjem smo si ogledali stenske poslikave komaj enaindvajsetletnega umetnika, ki je v tej cerkvi ustvaril veličasten, programski ekspresionistični cikel s svetniškimi in sveto-pisemskimi podobami.

Na Premu smo se poklonili tudi duhovniku in pesniku Viliju Steguju (1943–1989), pokopanemu na tamkajšnjem pokopališču. Z njim je naša župnija še posebej povezana, saj je bil v letih 1970–1973 kaplan v Solkanu in je med mladimi pustil neizbrisne sledi.

Sprehodili smo se skozi vas s tipičnimi kamnitimi hišami z oboki in dvorišči ter prišli do rojstne hiše enega največjih slovenskih lirikov. V Premu se je namreč rodil

pesnik Dragotin Kette (1876–1899); njegova hiša je danes urejena kot spominska soba. Nato smo se povzpeli še do gradu, od koder se odpira čudovit razgled na vas in cerkvico na sosednjem gričku, ter nadaljevali pot proti Podgrajam.

Podgraje je zanimiva vas na vzhodnem robu Brkinov v občini Ilirska Bistrica. Tu smo občudovali lepo prenovljeno cerkev Karmelske Matere Božje, ki jo je Tone Kralj poslikal konec petdesetih let prejšnjega stoletja. V križev pot je vključil tudi zgodovino vasi med vojno: izgon prebivalcev in požig maja 1944 ter njihovo vrnitev ob koncu vojne maja 1945.

Polni vtisov smo se odpeljali proti Ilirski Bistrici, kjer so nam v okrepčevalnici pri Korajžniku pripravili okusno kosilo. V dobri družbi in ob odlični hrani je čas hitro minil in kmalu smo bili znova na poti, tokrat proti cerkvi sv. Jurija.

Župnijska cerkev sv. Jurija je ena pomembnejših sakralnih zgradb v občini. Zgrajena je bila leta 1752 v mestnem jedru. V notranjosti so baročni oltarji, kamniti elementi in rezljane klopi iz leta 1686. Posebej zanimiv je križev pot Toneta Kralja, naslikan na steklo na značilnih šestokotnih tablicah v ladji cerkve, prežet s simboliko trpeče narodne skupnosti. Sv. Jurij se v lokalnem izročilu pojavlja kot junak, ki premaga zmaja. Zgodovinski kontekst Primorske ob meji in vojnega časa motivom dodaja pomen vere, identitete, upanja in odpora. Ker cerkev stoji v središču mesta, poslikave niso le estetski dodatek, temveč del življenja skupnosti ter njenega duhovnega in kulturnega spomina.

Dan se je že krepko prevesil v popoldne, ko smo se odpeljali še do zadnje cerkve našega romanja. Za konec smo

Podgraje kt

obiskali cerkev sv. Petra na hribu nad naseljem Trnovo, severozahodno od starega mestnega jedra Ilirske Bistrice. Prijazen župnik, gospod Stanko Fajdiga, nam je podrobno predstavil zgodovino in posebnosti cerkve od njenih začetkov do danes. Poslikave obsegajo celovito dekoracijo ladje in prezbiterija ter vključujejo sakralne motive, simboliko zgodovine kraja in bogato versko vsebino.

Romanje po Brkinih se je izteklo v tih, a globok občutek povezanosti – s pokrajino, z ljudmi, ki smo se romanja udeležili, in z lastnim notranjim svetom. Brkini niso le geografska enota med Krasom in Istro, temveč tudi duhovna krajina, ki ohranja ravnotežje med preprostostjo in globino, med preteklostjo in sedanostjo.

V večernem času, polni lepih vtisov, smo naše nadvse lepo, doživeto in duhovno romanje pripeljali do konca, hvaležni in veseli za bogat ter lep dan.

Neva Leban

Jaslice pri Olgi in Davidu

Z željo po lepem vstopu v novo leto in podaljšanju čarobnega božičnega vzdušja smo se solkanski oranževci že takoj v januarju odločili za ogled jaslic v našem domačem kraju. Jaslice že dvajseto leto na svojem vrtu postavlja gonilna sila kulturnih in drugih pomembnih dogodkov v Solkanu, gospa Olga Srebrnič, ki je ob obletnici pripravila tudi svečano prireditev s kulturnim programom in pogostitvijo.

Od skromnih začetkov, ko je v gli-narskem krožku izdelovala prve ovčke, se je Olga skozi leta izoblikovala v pravo umetnico keramičnih božičnih in drugih izdelkov. V zadnjih letih se je nad izdelovanjem, zbiranjem materiala in postavljanjem jaslic navdušil tudi njen sin David.

Poleg skromnih hlevčkov, umeščenih v čudovita naravna drevesna dupla, številnih ovčk in pastirjev ter preproste štalice s sveto družino nas očarajo skrbno oblikovani skalni grebeni in jezerce. Posebno pozornost pritegne bližnje mestece Betlehem, v daljavi pa se dvigajo egipčanske pi-

ramide. Srce se nam stisne ob pogledu na razbitine Gaze in njene prebivalce – velika zgodba za vse ljudi sveta. Ustvarjalca nista pozabila niti na postavitev trenutno aktualnega napisa GO25.

Naša prva letošnja ekskurzija nas je zelo navdušila. Želimo si, da bi se nam poleg telovadbe in prijetnega druženja v društvu Šola zdravja skozi vse leto dogajale še številne zanimive zgodbe. Vljudno vabljeni, da se nam pridružite.

Lilijana Golob

Roman Drešček

David Srebrnič

Luč miru iz Betlehema

Skavti so nam 13. decembra 2025 pred solkansko cerkvijo predali Luč miru iz Betlehema. Odpravili smo se peš do brvi čez Sočo, kjer so se nam pridružili še skavti iz sosednje Gorice. Skupaj smo prečkali brv na drugi breg Soče in Luč že osemindvajsetič poneli našim prijateljem iz Krajevne skupnosti Štmaver-Pevma-Oslavje.

Toplo so nas sprejeli na Gradu Štmaver, kjer so skavti prebrali poslanico Luči miru v slovenskem in italijanskem jeziku. Sledili so govori organizatorjev dogodka. Predstavniki Župnije Solkan je predsedniku KS Štmaver-Pevma-Oslavje, gospodu Lovrencu Peršolji, izročil dragoceno darilo – solkansko oljenko. Ob spremljavi kitar smo nato vsi skupaj zapeli pesem *Kumbaya* v obeh jezikih. Dogodek se je zaključil z veseljem in prijateljskim druženjem ob hrani in pijači.

Luč miru je simbol miru in upanja, ki ga nosimo v srcu. Njen plamen ljudi vabi k druženju, jih povezuje ter ustvarja trenutke iskrenosti in topline. Vsako leto jo spremlja posebna poslanica. Poslanica Luči miru iz Betlehema za leto 2025:

»Veliko je lepih, prazničnih voščil.

Razmišljam, katera iz obilice izbrati. Tuje besede so morda tople, a ne ogrejejo. Zdi se mi, da v njih ne moreš videti mene.

Zgodba Luči miru iz Betlehema me vabi k iskrenosti. Zato si vzamem čas, da pomislim, kaj ti v resnici želim za božič. Ko ti prinesem plamen, bi ti rad skupaj z njim podaril tudi košček sebe in Besedo, ki ogreje.

Naj tako božič zares postane Božič.»

Letošnje geslo Luči miru iz Betlehema – *Kaj ti v resnici želim za božič?* – nosi globoko sporočilo. Vabi nas, da se v predbožičnem času ustavimo in se ne pustimo zapeljati potrošniškemu vrvežu. Spodbuja nas, da znova odkrijemo bistvo božiča, ki je veliko več kot le praznik obdarovanja – je čas iskrenih odnosov med ljudmi in notranjega miru v človeku.

Luč miru iz Betlehema vedno spremlja tudi dobroteljni namen. Zbrane prostovoljne prispevke bodo skavti namenili društvu Junaki 3. nadstropja, ki pomaga bolnim otrokom, ter šolskim sestram v Ugandi. Skavti si želijo, da bi plamen na božični večer ogrel srca čim več družin po vsej Sloveniji.

Vidojka Harej

Avguštin Tomšič

Božični koncert 2025

Vidojka Harej

Božični koncert, ki je potekal 26. decembra 2025 v cerkvi sv. Štefana v Solkanu, smo posvetili župnijskemu zavetniku sv. Štefanu, prazniku naše domovine – dnevu samostojnosti in enotnosti – ter rojstvu Božjega Sina.

Kulturni program je izvedel gostujoči Moški pevski zbor Napev iz Batuj, ki je prepeval že med večerno sveto mašo. Zbor v domačem kraju nadaljuje bogato pevsko tradicijo že skoraj trideset let. Sestavlja ga veliko mladih pevcev, ki vnašajo nov elan in svežino. Sprva so prepevali predvsem ljudske in sakralne pesmi, kasneje pa so svoj repertoar razširili tudi z zahtevnejšimi skladbami. Vodi jih zborovodja Matjaž Remec.

Za uvod so zapeli slovensko himno, nato pa še pesmi *Videl dežele sem tuje*, *Ta stara božična pesem* in *Noč božična, sveta noč*. Zatem je slavnostni govornik dr. Jernej Vidmar Bašin pozdravil vse prisotne ter v imenu Krajevne skupnosti Solkan in Župnije Solkan izrekel božično-novoletno voščilo.

V svojem govoru je poudaril zgodovinski pomen župnije sv. Štefana v

Solkanu, ki je bila ustanovljena že pred letom 1000 kot pražupnija, iz katere je nastala večina župnij na Goriškem. Prisotne je povabil na slavnostno obeležitev dneva nekdanje solkanske pražupnije in oljenke, ki bo 1. februarja 2026 ob 18. uri v Solkanu. Sv. Štefana, diakona in prvega mučenca, je predstavil v luči njegovih vrlin – »vztrajnosti, poguma, srčnosti in vere« –, ki so nam Slovencem pred 35 leti pomagale, da smo skupaj izbrali pot samostojne države.

Moški pevski zbor Napev je nato zapel še pesmi *Poglejte, čudo se godi*, *Blažena noč*, *Glej, zvezdice božje*, *Hitite, kristjani* ter za zaključek *Ipavčevo Domovina*. Pevcem in zborovodji smo se v imenu Krajevne skupnosti Solkan in Župnije Solkan za čudovito petje zahvalili ter jim izročili skromno darilo.

Z mogočnim, ubranim petjem so svečano počastili Božje dete, sv. Štefana, župnijski praznik in našo domovino Slovenijo. V prostorih krajevne skupnosti smo se nato še podružili ob petju in pogostitvi, ki so jo pripravili člani sveta KS.

Vidojka Harej

Rokove jaslice

V času božičnih praznikov sem doma postavil jaslice, ki s preprostostjo in toplino ponazarjajo rojstvo Jezusa.

Namenjene so bile mimoidočim kot povabilo k trenutku miru, molitve, razmisleka in prazničnega veselja.

Figure v jaslicah so izdelane s po-

močjo 3D-tiskalnika in nato pobarvane, da še dodatno popestrijo in polepšajo prikaz betlehemske zgodbe.

Rok Komic

Utrip kraja

Komemoracija 2025

1. novembra, na dan spomina na mrtve, smo se v Solkanu tudi letos poklonili spominu na vse preminule, ki počivajo na solkanskem pokopališču in na drugih mestih v našem kraju.

V spominski slovesnosti so sodelovali Trobilni kvartet Goriškega pihalnega orkestra ter članici Sveta KS Solkan: Andrejka Prijon z govorom in Vidojka Harej z recitacijami.

Uredništvo

Tomaz Černe

Umetniška družina Šantel

V soboto, 29. novembra 2025, smo si v Domu KS Solkan ogledali projekcijo dokumentarnega filma z naslovom *Umetniška družina Šantel – med slikarstvom in glasbo*. Pogovor o nastajanju filma je vodila Eva Longyka Marušič, sodelovala pa sta Magda Lapajne, scenaristka in režiserka, ter Igor Longyka, kurator zapuščine družine Šantel.

Dokumentarni film prikazuje življenje in delo zavedne meščanske družine, ki je med letoma 1875 in 1945 pustila pomemben pečat v slovenskem prostoru na področju likovne in glasbene umetnosti. Mati Avgusta je bila slikarka iz napol plemiške družine in daljna sorodnica goriškega portretista Jožefa Tominca. Poročila se je s slovenskim fizikom, matematikom, izumiteljem in kulturnim delavcem Antonom Šantlom. Leta 1873 sta se preselila v Gorico, kjer so se jima rodili otroci Henrika, Avgusta ml., Saša in Danica.

V zavednem slovenskem okolju je Avgusta dejavno delovala ter si prizadevala za napredek in kulturno rast slovenstva. Med prvo svetovno vojno,

leta 1915, je družina zapustila Gorico.

Najstarejša Henrika je bila vsestranska slikarka in je zaslovela kot naslednica Ivane Kobilice. Avgusta ml. je bila odlična akvarelistka in violinistka. Saša je veljal za pionirja slovenske grafike, obenem pa je bil izvrsten violinist in skladatelj. Večina njegovih del je nastala v sodelovanju z ljubljansko Glasbeno matico.

Družino Šantel in njeno pomembno umetniško ustvarjanje smo najprej podrobneje spoznali prav na Goriškem. Goriški muzej je že leta 1970 pripravil skupinsko razstavo vseh štirih uveljavljenih predstavnikov družine. Ob drugi spominski dokumentarni razstavi leta 2010 pa so v Novi Gorici eno izmed ulic poimenovali po Šantlih.

Film si je mogoče ogledati v arhivu RTV Slovenija.

Vidojka Harej

Razstava »Angeli in cvetje«

Na Miklavžev predvečer, 5. decembra 2025, je bila v galeriji KS Solkan odprta prav posebna razstava *Angeli in cvetje* avtorice Ane Kerševan iz Solkana. V kulturnem programu so sodelovali učenci Osnovne šole Solkan z interpretacijo poezije Toneta Pavčka ter učenci Glasbene šole Nova Gorica.

Predsednica KS Solkan Ksenija Brumat je zbrane pozdravila, predstavila avtorico in njeno ustvarjalno pot. Ana je spregovorila o čudenju, ki ga doživlja ob nastajanju umetniških del – tako rekoč iz nič. Iz papirja, kosa gline ali praznega belega platna pod njenimi rokami nastajajo čudovite umetnine.

Kulturnemu programu je sledilo živahno druženje s pogostitvijo, ob katerem so se ob prigrizku in pijači srečali znanci, prijatelji in sorodniki. Anini izdelki – slike, keramični angeli, navadni in bidermajerski papirnati šopki, glinene jaslice in drugi izdelki – so vse do 7. januarja 2026 ustvarjali čarobno praznično vzdušje božično-novoletnega časa. Številni obiskovalci so z občudovanjem uživali ob po-

gledu na te unikatne umetnine.

Ana se je rodila v Solkanu, kjer je obiskovala osnovno šolo in na njej pozneje tudi poučevala. Med letoma

1987 in 1990 je imela svoj atelje Anima v Marušičevi hiši na placu. Življenje jo je nato vodilo po svetu, zadnjih 24 let pa je kot učiteljica likovne vzgoje poučevala v Izoli. Po upokojitvi želi ostati aktivna ter svoje znanje in izkušnje deliti z drugimi. V sodelovanju s KS Solkan namerava organizirati ustvarjalne delavnice za otroke, mladino, odrasle in starejše.

Ljubitelji lepih stvari vabljeni, da se ji pridružite.

Vidojka Harej

PINTARSPED

Vedno na konju
Sempre a cavallo
Immer zu Pferde
Always high in the saddle

DOMAČI IN MEDNARODNI PREVOZI
SKLADIŠČENJE IN PRETOVOR BLAGA

CARINSKO POSREDOVANJE
ZBIRNI PREVOZI MANJŠIH POŠILJK

PINTARSPED d.o.o.

MEDNARODNI PREHOD 2a 5250 Šempeter pri Gorici
tel.: 003865/330 44 30 fax: 003855/330 44 34

E-mail: transport@pintarsped.si

GOvoRICA pri Slovencih v Novem Sadu

Odprtje razstave

Goriški literarni klub GOvoRICA že pet let sodeluje s slovenskim društvom Kredarica v Novem Sadu pri Slovenskih dnevih kulture, zadnja leta ob podpori Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Letos so v Novi Sad prenesli razstavo o slovenskih narodnih nošah in običajih, ki so jo pripravili učenci OŠ Solkan z mentorico Eriko Grosar. Razstavo so podarili tamkajšnjim Slovincem, zato bo lahko gostovala tudi drugod po Vojvodini. Odprtje so obogatili nastopi otrok, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine, ter kulturni program članov kluba.

Za otroke so pripravili literarno delavnico, na kateri so ob ustvarjanju spoznavali slovenske besede in teme prijateljstva ter domovine. Večer se je nadaljeval s koncertom slovenskih pevskega zborov iz več mest Srbije, ki

so s pesmijo ganljivo ohranjali stik s slovenskim jezikom.

Naslednji dan so člani kluba pripravili še literarno čajanko in delavnico za odrasle, podelili nagrade natečaja *Moja brezmejnost* ter brali svoja dela. Pogovori so tekli o mejah, pripadnosti, večjezičnosti in pomenu ohranjanja maternega jezika.

Srečanje je znova potrdilo trdne vezi med rojaki in domovino. Člani GOvoRICE so se domov vrnili z občutkom, da so Slovincem v Novem Sadu podarili košček slovenske kulture in besede.

Darinka Kozinc

V plamenu polnoči gorim

8. februarja, na slovenski kulturni praznik, je Goriški literarni klub GOvoRICA iz Nove Gorice že 16. zapored pripravil spominski večer v čast Francetu Bevku, tokrat drugič skupaj s Pododborom Društva slovenskih pisateljev za Primorsko in zamejstvo. Predsednica kluba in pododbor Darinka Kozinc je poudarila veličino in pomen Franceta Bevka tako za književnost kot za slovenstvo nasploh. Dva člana GLK GOvoRICA sta pripravila kratek program.

Andrej A. Golob je prebral mikaven odlomek iz Bevkove črtice *Moja prva knjiga*:

»Od matere sem si izprosil veliko polo belega papirja, v kakršne so tiste čase zavijali stožce sladkorja. Polo sem upognil čez polovico, še enkrat in še enkrat ... tolikokrat, da je nastala knjižica. Sešil sem jo na hrbtu in s škarjami obstrigel robove.«

Malo je znano, da je France Bevk na začetku svoje pisateljske poti pisal tudi pesmi.

Zato je Majer Leban poleg odlomka iz Bevkove knjige *Vihar* prebrala tudi njegovo občuteno pesem *V noči*.

V plamenu polnoči gorim,
najtežjo vaših ran trpim.

Neštete znam, ki v njih očeh
živita mrak in Kajnov greh.

Drhteča misel trga noč
in kri in smrt in sen pekoč -

da mir se zgrne nad menoj,
objame dušo tih pokoj -

in srce več me ne skeli,
kot roža sem, ki v noč dehti.

Znana misel pravi: Če sem velik, sem velik zato, ker stojim na ramenih velikanov. In Slovenci se za bivanje na svoji zemlji ter za ohranitev čarobnega slovenskega jezika moramo zahvaliti našim velikanom iz preteklosti! Eden izmed njih je brez dvoma France Bevk.

Andrej A. Golob

Predavanje o dolgotrajni oskrbi

Na povabilo Društva upokojencev Solkan sta svetovalki za dolgotrajno oskrbo (v nadaljevanju DO) iz Centra za socialno delo Nova Gorica, Manca Beč in Tina Bazjuko, 5. novembra 2025 v Domu KS Solkan izvedli predavanje o dolgotrajni oskrbi.

DO je namenjena osebam, starejšim od 18 let, ki so zaradi bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti ali zmanjšanih intelektualnih sposobnosti dalj časa ali trajno odvisne od pomoči drugih.

Do dolgotrajne oskrbe so upravičene osebe, ki:

- imajo stalno ali začasno prebivališče v Sloveniji,
- so uvrščene v eno izmed petih kategorij upravičenosti,
- so zavarovane v Sloveniji,
- ne prejemajo dodatka za pomoč in postrežbo, institucionalnega varstva ali osebne asistence.

Obstajajo štiri osnovne pravice do DO, ki se med seboj izključujejo:

- oskrbovalec družinskega člana,
- dolgotrajna oskrba na domu,
- dolgotrajna oskrba v instituciji,
- denarni prejemek.

Na voljo sta tudi dve dodatni pravici:

- e-oskrba,
- storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti.

Postopek za uveljavljanje pravice do DO poteka po naslednjih korakih:

- vložitev vloge (obrazca) na pristoj-

nem Centru za socialno delo - osebno, po pošti ali e-pošti,

- preverjanje izpolnjevanja pogojev na vstopni točki,

- obisk strokovnega delavca na domu, ocena upravičenosti in izdaja odločbe,

- izbira oblike dolgotrajne oskrbe ter vzpostavitev stika z izvajalcem,
- priprava in sklenitev osebne načrta s koordinatorjem pri izvajalcu.

Po novem osebam, starejšim od 80 let, vlogi za uveljavljanje pravice do

e-oskrbe ni več treba priložiti zdravniškega mnenja.

Vse informacije o dolgotrajni oskrbi ter pomoč pri izpolnjevanju vlog so na voljo v času uradnih ur na vstopni točki:

Center za socialno delo Nova Gorica

Delpinova ulica 18B,
5000 Nova Gorica
Telefon: 05 330 29 25, 05 330 29 74
E-naslov: dolgotrajna.csdspirim@gov.si
Uradne ure:

- ponedeljek: 8.00-12.00 in
13.00-15.00
- sreda: 8.00-12.00 in
13.00-17.00
- petek: 8.00-12.00

Glede na aktualnost teme je bila udeležba na predavanju dobra. Svetovalki sta ob koncu udeležencem ponudili tudi možnost individualnega svetovanja.

Vidojka Harej

Slovesnost, posvečena spominu na solkansko pražupnijo in rimsko-starokrščansko oljenko

Zgodovinski prikaz oljenke in solkanske pražupnije

Solkanska pražupnija (prafara) se je izoblikovala pred letom 1000 in je mati vseh župnij na ožjem Goriškem. Krščanske korenine Solkana in Goriške pa so še precej starejše. Glede na to, da je bila prva krščanska skupnost v Ogleju prisotna že v prvem stoletju po Kr. in je Solkan oddaljen od Ogleja le dobrih 40 km, je povsem verjetno, da so bili prvi kristjani pri nas prisotni že vsaj pred 1500 leti. Na to nas spominjata dva predmeta, najdena v Solkanu: rimsko-krščanska glinena oljenka in manj znan železni pasni okov langobardskega vojščaka, ki ga krasí Salomonov vozé oziroma križ, najden v enem od langobardskih grobov iz konca 6. oziroma začetka 7. stoletja.

Najprej nekaj misli o solkanski oljenki. Z oljenkami so si stari Rimljani osvetljevali domove, kot mi danes z žarnicami. Izdelovali so jih v velikih količinah. Poganski Rimljani so oljenke krasili s podobami božanstev, njihovi krščanski potomci pa so upodabljali krščanske simbole.

Solkansko oljenko je v 80. letih 20. stoletja našel takrat mlad fant Tadej Komavec st., in sicer med gradbenimi deli v domačem vrtu družine Klemenčič-Komavec, ki leži v samem jedru Solkana, le nekaj metrov za cerkvijo sv. Štefana. Glinena oljenka iz Solkana je eden najstarejših znanih predmetov, povezanih s krščanstvom na Goriškem. Strokovnjaki menijo, da so jo izdelali v delavnici v Aleksandriji v Egiptu. V Solkan je verjetno prišla iz Ogleja, ki je bil tudi pomembno pristanišče. Morda jo je v kraj prinesel kak rimski vojak, trgovec, popotnik ali domačin iz takratnega Siliganuma (Solkana). Arheologi jo datirajo v čas pozne antike, in sicer v obdobje od 4. do 6. stoletja po Kr. Kljub temu da je origi-

nalna oljenka na vrhu malo poškodovana, je razvidno, da jo krasijo Kristusov monogram in stilizirani palmovi listi, ki so simbol mučeništva in zmage nad smrtjo. Kristusov monogram je sestavljen iz prekritih grških črk X (v gr. H) in P (v gr. R), ki sta prvi črki grške oblike Kristusovega imena Hristos. Naša krščanska oljenka nas spominja, da vera ni bila nekaj oddaljenega ali vzvišenega, temveč nekaj domačega – pri mizi, ob večerih, ob rojstvih in slovesih. Njena svetloba je v temnih nočeh vlivala pogum takratnim prebivalcem Solkana, povezovala rodove, varovala skupnost in dajala smisel vsakdanjemu življenju. Izdelana je bila v težkih, negotovih časih poznega rimskega cesarstva, v temnih stoletjih preseljevanja ljudstev, ko se je rimska civilizacija poslavljala. To je bil čas sv. Hieronima, sv. Ambroža Milanskega, sv. Avguština, sv. Benedikta in drugih cerkvenih očakov. Čas, ko se je oblikovala srednjeveška krščanska Evropa, ki poleg kasnejšega humanizma in razsvetljenstva predstavlja temelje, na katerih se je oblikovala

sodobna evropska kultura. Ko jo danes prižigamo, potrjujemo, da tisočletne krščanske korenine Solkana in Goriške niso le del zgodovine, temveč živa dediščina, ki nam v teh časih, polnih hitrih sprememb, daje upanje in kliče k odgovornosti, ne glede na to, ali smo verni ali neverni.

Kakšna je bila podoba solkanske prafare?

Srednjeveška cerkvena teritorialna organizacija oglejske škofije v Furlaniji, kamor je nekdaj spadal tudi prostor ob Soči, naj bi v osnovi temeljila na poznoantičnem sistemu župnij iz 5. in 6. stoletja. Poleg teh so v langobardski dobi 7. in 8. stoletja nastale cerkve v sklopu utrdb, ki so pozneje dobile župnijske pravice. Po predvidevanju zgodovinarja Janeza Höflerja se je takšna grajska župnija razvila tudi v Solkanu.

Skoraj 70 let trajajoči vdori Madžarov (Ogrov) v Furlanijo, ki so se začeli konec 9. stoletja, so močno

opustošili naše kraje ter poleg fevdalne organizacije porušili tudi cerkveno upravno mrežo. Ko so madžarski vdori v drugi polovici 10. stoletja ponehali, se je začela obnova opustošenega ozemlja. V obnovo je dejavno posegla oglejska Cerkev in ponovno vzpostavila cerkveno upravno organizacijo. Zunanji okvir za nastanek srednjeveških velikih pražupnij so bila kronska (kraljeva) posestva. Na področju ožje Goriške, Vipavske doline in Goriškega Krasa so do konca 10. stoletja nastale tri pražupnije: Solkan (patrocinijski sv. Štefana), Vipava (patrocinijski sv. Štefana) ter Komen (patrocinijski sv. Jurija). Poleg teh treh velikih pražupnij so nastale še manjše lastniške župnije: Miren, Ločnik, Moš in Krmin.

Solkanska prafara je pokrivala ozemlje, ki ga je cesar Oton III. leta

1001 podelil oglejskemu patriarhu Janezu (Ivanu) in furlanskemu grofu Verihenu, vsakemu polovico. To je bila obsežna posest, ki se je raztezala med Sočo na zahodu, Ortaono-Vrtovinščkom oziroma Vrtovinom na vzhodu, reko Vipavo na jugu in Trnovsko planoto na severu. Ta podelitev je bila osnova za oblikovanje kasnejše goriške dežele. V tej darovnici je pred Gorico, ki se omenja kot vas, omenjen utrjeni Solkan (Castellum Siliganum), ki je bil takrat upravno in cerkveno središče ožjega goriškega ozemlja.

Solkanska pražupnija se prvič pisno omenja, ko se omenja prezbiter »Joannes de Celkan« (duhovnik Janez iz Solkana) v oglejski darovnici iz leta 1181, drugič pa na seznamu župnij iz leta 1247, ki je nastal zaradi pobiranja prispevkov za denarno pomoč za križarske vojne. A te nista letnici nastanka, župnija je nastala pred letom 1000.

Srednjeveško cerkveno ozemlje solkanske pražupnije je bilo zelo obsežno. Vse do konca 13. stoletja je ostalo enovito in nedotaknjeno, nato pa so se iz nje rojevale in nastajale nove, manjše župnije. Najprej so se v poznem srednjem veku in v začetku novega veka iz solkanske pražupnije izločile vsaj štiri sekundarne župnije: Črniče, Prvačina, Šempas, Šempeter in Gorica.

Zanimiva je bila relacija med Gorico in Solkanom. Kljub temu da je postala Gorica kot sedež goriških grofov v visokem srednjem veku upravno, gospodarsko in družbeno središče dežele, je bila do druge polovice 15. stoletja cerkveno podrejena Solkanu. Zaradi pomembnosti mesta so solkanske župnike včasih imenovali tudi goriške župnike. Goriška »odcepitev« od solkanske pražupnije oziroma, bolje rečeno, sprememba vlog se je zgodila leta 1460 (po nekaterih domnevah šele v 16. stoletju). Župnija je sicer ostala enotna, vendar je primat prevzela Gorica. Od tedaj je »solkanska

Utrip kraja

cerkev iz matere postala hčerka». Duhovno oskrbo v obeh delih župnije je vodil goriško-solkanski župnik, ki je živel v Gorici. V mestu mu je pomagalo šest kaplanov, v solkanskem delu župnije pa je deloval vikar z dvema pomočnikoma. Matične knjige so od leta 1596 za mesto Gorico vodili pri cerkvi sv. Hilarija in Tacijana, za podeželje pa pri solkanski cerkvi sv. Stefana (od leta 1597). 18. stoletje je v cerkvenoupravnem smislu prineslo precej sprememb. Z ustanovitvijo Goriške nadškofije je bila v Solkanu ponovno vzpostavljena samostojna župnija z lastnim župnikom. Iz katapana župnije Solkan iz leta 1757 izvemo, da so v drugi polovici 18. stoletja v solkansko župnijo spadale naslednje kuracije: Kromberk, Loke, Pevma z Oslavjem, Štmaver, Podsabotin s Pod-

senico, v »gorah« pa Grgar, Ravnica, Bate s Podlako, Čepovan z Lokvami, Lokovec ter Gorenja Trebuša. Imele so svojega kurata in določeno samostojnost. V 19. stoletju so se razvile v vikariate, ki so konec 19., večinoma pa v 20. stoletju, postali samostojne župnije.

Iz nekdanje solkanske pražupnije so izšle naslednje župnije in vikariati z obeh strani današnje državne meje:

V Sloveniji: Solkan, Črniče, Prvačina, Šempas, Šempeter, morda tudi Renče, ki pa je lahko nastala na ozemlju nekdanje mirenske župnije, Batuje, Vrtojba, Bukovica, Bilje, Osek, Vogrsko, Kromberk, Podsabotin s Podsenico, Grgar, Bate, Banjšice, Čepovan, Lokovec, Lokve, Ravnica, Trnovo, Gorenja Trebuša, Nova Gorica – Kapela, Nova Gorica – Kristus Odrašenik.

V Italiji: Pevma, Štmaver, Sovodnje, Štandrež, Peč, Podgora ter vse župnije v Gorici: sv. Hilarij in Tacijana Kristusa Odrašenika v Novi Gorici leta 1976.

Solkanska oljenka od simbola cerkvene EPK do prepoznavnega simbola Solkana

Za najdbo rimsko-krščanske oljenke smo vedeli le redki. Leta 2001, ko smo obeležili 1000 let prve omembe Solkana, je nanjo v solkanskem zborniku spomnil tedanji župnik Vinko Paljk in predlagal, da bi kot protokolarno darilo izdelali replike oljenke. Zaradi zapletov se jih je izdelalo le 15. Oljenka je nato šla v pozabo.

Nova zgodba se je začela pred štirimi leti, ko je v Novo Gorico prišel Bogdan Vidmar, ki ga je škof imenoval za vikarja cerkvene EPK. Ko je v cerkvi Kristusa Odrašenika gostil predavanje Silvestra Gabrška o krščanstvu, me je Bogdan prosil, naj se predavatelju po predavanju javno zahvalim. Takrat sem se spomnil na solkansko oljenko. Povedal sem približno takole: »da Kristusova luč v Solkanu sveti že skoraj 2000 let v obliki male rimske oljenke s Kristusovim monogramom ...«

Bogdan Vidmar je bil nad tem navdušen. Dobil je idejo, da bi postala oljenka simbol cerkvene EPK. K sodelovanju sva povabila ustvarjalko Silvo Karim iz Ajdovščine, ki je izdelala več serij glinenih oljenk z uporabno vrednostjo. Te sva z Bogdanom po-

darjala predavateljem ob postnih in adventnih predavanjih v cerkvi Kristusa Odrašenika. Eno sva podarila tudi kardinalu Francu Rodetu, nekaj pa tudi posameznim prijateljem. V lanskem svetem letu smo oljenke prižigali ob nedeljskih svetih mašah tako v konkatedrali Kristusa Odrašenika v Novi Gorici kot pri sv. Štefanu v Solkanu.

Kasneje sva idejo solkanske oljenke kot protokolarnega darila z Leonom Kraljem v okviru Zavoda za razvoj kulture, humanizma in religije 1539 nadgradila tako, da smo pripravili opis oljenke ter njene simbolike in uporabe v treh jezikih, zagotovili rokodelsko izdelavo v večjem obsegu ter darilno embalažo, saj je zanimanje za nakup solkanske oljenke zelo veliko. Tako je solkanska oljenka postala prepoznavno in avtohtono solkansko darilo.

Kopija solkanske oljenke nima samo dekorativne in simbolne narave, temveč je tudi uporabna. Če vanjo skozi luknjico natočite oljčno olje ali tekoči vosek in vložite steni, si z njo lahko prijetno osvetlite dom.

Solkansko oljenko je mogoče naročiti na elektronski naslov: **zavod1539@gmail.com**.

Jernej Vidmar Bašin

senico, v »gorah« pa Grgar, Ravnica, Bate s Podlako, Čepovan z Lokvami, Lokovec ter Gorenja Trebuša. Imele so svojega kurata in določeno samostojnost. V 19. stoletju so se razvile v vikariate, ki so konec 19., večinoma pa v 20. stoletju, postali samostojne župnije.

Po drugi svetovni vojni se je proces nastajanja novih župnij nadaljeval. Zadnja župnija, ki se je oblikovala na ozemlju solkanske župnije, je bila žup-

jan (goriška stolnica), sv. Rok, sv. Ignacij (na Travniku), sv. Ivan (Slovensko pastoralno središče), sv. Ana, sv. Vid in Modest (Placuta), Madonna della Misericordia (Campagnuzza), Maria SS. Regina (Via Montesanto), N. S. di Lourdes (Maddonnina), S. Maria Assunta (Capuccini, Piazza S. Francesco), S. Pio X (Via Bella Veduta), Sacro Cuore (Via Nizza), S. Giovanni di Dio e S. Giusto (Piazzale Saba).

MAS AVTOGT d.o.o.
 Industrijska cesta 4f, (Kromberk), 5000 NOVA GORICA
 prodaja: 05 333 03 03
 servis: 05 33 33 213
 info@masavtogt.si

Movement that inspires

Uspešna razstava OŠ Solkan med Slovenci v Novem Sadu

Učenci podaljšanega bivanja od 1. do 5. razreda OŠ Solkan, POŠ Trnovo in POŠ Grgar so v lanskem šolskem letu v okviru celoletnega projekta podaljšanega bivanja z naslovom *Dediščina* zbirali gradivo, raziskovali svoje korenine in pripravili čudovito razstavo o *slovenskih narodnih nošah in običajih*. Pod skrbnim koordinatorstvom *Erike Grosar* je nastala razstava, ki je navdušila šte-

vilne obiskovalce – tako zelo, da je njen glas dosegel tudi Slovence v Vojvodini.

Učiteljica *Rut Zlobec*, ki v Novem Sadu poučuje otroke slovenskega rodu, je na družbenih omrežjih povsem po naključju opazila objavo o razstavi narodnih noš naših učencev. Navdušena nad projektom se je povezala z Goriškim literarnim klubom *GOvoRICA*, njegova predsednica *Darinka Kozinc* pa je stopila v stik z OŠ Solkan.

Skupaj so se hitro dogovorili, da razstavo *prenesejo v Novi Sad* in jo podarijo tamkajšnji slovenski skupnosti. Vodstvo šole in koordinatorica razstave so z veseljem pristali na idejo – tako bo razstava lahko potovala po vsej Vojvodini ter predstavljala bogastvo slovenske dediščine.

V prostorih društva *Kredarica* v Novem Sadu so *GOvoRičARJI* skupaj s tamkajšnjimi člani pripravili prelepo, vsebinsko bogato in lično postavitev. Ob odprtju so učenci, potomci Slovencev, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine, pripravili plesno in glasbeno točko. Zbrane je nagovorila ga. *Darinka Kozinc*, ki je predstavila razstavo učencev in učiteljev podaljšanega bivanja OŠ Solkan s poudarkom na kraju Sol-

kan, *Sabina Vostner* pa je ob spremljavi ukulele zapela svojo avtorsko pesem o lesenem stolu. Odprtje je privabilo številne obiskovalce, ki so se z velikim zanimanjem posvetili razstavljenim izdelkom.

Obiskovalci so bili navdušeni in ganjeni nad trudom, ustvarjalnostjo ter spoštovanjem tradicije, ki so ga pokazali naši učenci. Med številnimi zahvalnimi sporočili, ki so prihajala iz Novega Sada, so se vrstile misli, kot so:

»Razstava je narejena z ljubeznijo.«

»Hvala, ker ste z nami delili duh Slovenije.«

»Vaše delo je navdih in motivacija.«

»Čudovita predstavitev tradicije in kulture.«

Besede obiskovalcev potrjujejo, da je razstava dosegla svoje poslanstvo – povezovati Slovence doma in v tujini ter širiti spoštovanje do kulturne dediščine.

Razstavo so kot skupinsko mentorско delo ustvarili učenci in učitelji podaljšanega bivanja OŠ Solkan, POŠ Trnovo in POŠ Grgar: *Janja Buda, Erika Grosar, Boža Hvala, Liljana Humar Plesničar, Vilijem Lavrenčič,*

Metka Nunčič, Mirjam Pipan, Magdalena Remec, Luka Volk, Nina Žbona Kuštrin.

Posebej velja izpostaviti tudi knjižničarko *Tino Skok*, ki je s pomočjo pri raziskovanju gradiva pomembno podprla pripravo razstave, ter učiteljico *Darjo Krašček*, katere skrbno izdelane hiše so razstavi dodale poseben, estetsko dovršen pečat.

Strokovnost, ustvarjalnost in predanost vseh sodelujočih so omogočili, da je razstava zaživela kot izjemen primer ohranjanja slovenske dediščine, ki danes razveseljuje Slovence po vsej Vojvodini.

Ponosni smo na pristno timsko delo, saj je vsak mentor prispeval svoj neprecenljiv delček v mozaik skupnega uspeha.

Erika Grosar

Podjetništvo in uporaba digitalnih tehnologij

Dva tehniška dneva, v torek in sredo, 4. in 5. novembra, so se naši devetošolci urili v podjetništvu in spoznavanju umetne inteligence kot pripomočka pri razvijanju podjetniških idej. Delavnici sta potekali v Goriški knjižnici Franceta Bevka in Kajakaškem centru Solkan.

V sodelovanju s Primorskim tehnološkim parkom smo pripravili delavnico *POPRI Start-up izziv*. Pod mentorstvom podjetnice *Regine Bajc* in *Nine Bizjak* so učenci spoznavali, kako preko reševanja problemov priti do ideje in jo razviti v smeri podjetniškega delovanja. Učenci so v ekipah razvijali svoje lastne podjetniške ideje, spoznali so metodo vitkega podjet-

ništva in s pomočjo kanvasa razvijali podjetniški produkt v obliki poslovnega modela. Ob koncu delavnice so ideje s pomočjo PPT predstavitev v obliki *PITCH-a* predstavili pred komisijo in ostalimi udeleženci delavnice.

Druga skupina učencev se je udeležila delavnice, ki jo v okviru projekta *Mladi raziskovalci umetne inteligence – AI ninja*, izvaja *FirstClass d. o. o.* v sodelovanju z *Zavodom ŠOLT* in *Humanitarnim klubom Rotaract Ljubljana 25*. V novogoriški knjižnici so pod mentorstvom pravnikarja in podjetnika *Luke Preglja* so na igriv in interaktiven način raziskovali svet digitalnih tehnologij in umetne inteligence. Spoznali so osnovne pojme digitalnega okolja

ter razmišljali o vplivu tehnologije na naše vsakdanje življenje. V praktičnem delu so ustvarjali digitalne zgodbe, plakate in kratke video vloške ter se ob tem učili o varni in odgovorni rabi interneta. Delavnica se je zaključila z mini projektom, v katerem so učenci pokazali svojo ustvarjalnost, tehnično znanje in sposobnost sodelovanja v skupini.

Na delavnicah so se učenci praktično preizkusili kot razvijalci podjetniških idej. Pri tem so pridobili dragocene izkušnje reševanja problemov, iskanja

ustvarjalnih rešitev zanje in razvijali podjetniško razmišljanje. Naši učenci so na delavnicah pokazali veliko mero ustvarjalnosti, sodelovanja, medsebojnega komuniciranja in podjetnosti, veščin, ki jih bodo nedvomno razvijali še naprej. Priložnost, pri kateri bodo svoja pridobljena znanja in izkušnje še nadgradili, bo tudi tekmovanje v podjetniških idejah *POPRI*, na katero se z nekaterimi od njih nameravamo prijaviti v tem šolskem letu.

Urška Tušar, Debora Malik

Igre nekoč

V novembru smo v času podaljšanega bivanja v oddelku 3. B / 4. B med nami gostili gospoda Jerneja Zavrtnika, ki nam je v sklopu celoletnega projekta *Igre iz naftalina* predstavil igre nekoč. Zelo smo bili veseli, da se je odzval našemu povabilu in nam prikazal igre, ki so se jih igrali v njegovi mladosti.

Učenci so ga z velikim zanimanjem poslušali, saj jih je tema zelo pritegnila. Ugotavljali so, da se nekatere igre igrajo še danes, na primer *gnilo jajce*, *ristanc*, skrivanje in lovljenje.

Povedal nam je, da so se kot otroci veliko igrali v naravi – po gozdovih in ob Soči. V gozdu so izdelovali loke, gradili hiške, se »cingali« na srobotu, pekli jedi, ki so jih dobili za pusta, ko so hodili od hiše do hiše, izdelovali frače ter se igrali ščinkanje. Ščinke

oziroma frnikole so izdelovali iz ilovice ali gline; to je bila njihova glavna igra spomladi, zato so se tega letnega časa vedno zelo veselili.

Igrali so se tudi z žogo, ki pa je bila v tistih časih zelo težko dosegljiva. Črte igrišča so si narisali kar z apnom iz Apnence. Med priljubljene igre so sodile tudi *kotu* (podobno skakanju čez kozo), *kago*, *pandula*, *svijt*, *tat* in *policija* ter še mnoge druge.

Nad slikovitim pripovedovanjem gospoda Jerneja smo bili vsi zelo navdušeni. Veliko novega smo se naučili in izvedeli. Učenci so ugotovili, da so se podobne igre igrali tudi njihove babice in dedki. Bilo nam je v veliko veselje in zadovoljstvo, da smo imeli gospoda Jerneja v gosteh, in se mu še enkrat iskreno zahvaljujemo.

Erika Grosar

Šestošolci v zimski šoli v naravi v Cerknem

Sedmošolci v naravoslovni šoli v naravi v Rakovem Škocjanu

Praznična čajanka

V četrtek, 27. novembra 2025, se je odvila že tretja bralna čajanka. Učenci od 6. do 9. razreda so prvi del druženja namenili branju. Nato pa navdušeno zavijali knjige v skrivnostne pakete, ustvarjali pisana knjižna kazala in praznične okraske z naslovi najljubših knjig. Pisali so zgodbe, se

sproščeno pogovarjali ter uživali v sladkih dobrotah iz šolske kuhinje. Ob tem so spletali nova poznanstva, si izmenjali bralne namige in skupaj odkrivali, koliko domišljije in veselja lahko prinesejo knjige.

Tina Skok, knjižničarka

Tabla hvaležnosti

V okviru *Tedna otroka*, ki je potekal pod okriljem *Zveze prijateljev mladine Slovenije*, je bil izveden ustvarjalni natečaj "Tabla hvaležnosti", ki je presejal vsa pričakovanja – sodelovalo je skoraj 3000 del, kar priča o neverjetni ustvarjalnosti otrok in zavzetem mentorskem delu po vsej Sloveniji.

V natečaju je sodelovalo kar 231 vrtcev z vsemi enotami, 387 osnovnih šol s podružnicami ter 31 osnovnih šol oz. centrov s prilagojenim programom. Skupno je v natečaju sodelovalo 33.205 otrok, kar je zares izjemen dosežek in ponos za celotno državo.

Strokovna komisija ni imela lahkega dela – ustvarjalnih prispevkov je bilo ogromno, njihova kakovost in sporočilnost pa navdihujoča.

Tema je dosegla in povezala prav vse dele Slovenije. Med prispelimi deli

so v posameznih kategorijah izbrali po enega nagrajenca:

- en vrtcev,
- eno delo iz 1. triade osnovne šole,
- eno delo iz 2. triade,
- eno delo iz 3. triade,
- in eno iz osnovnih šol oz. centrov s prilagojenim programom.

Z velikim veseljem sporočamo, da je bila med nagrajenci v kategoriji 1. triade izbrana tudi Osnovna šola Solkan, 2. a razred, pod mentorstvom učiteljice Franje Simčič!

Izdelki so delno nastali pri pouku z učiteljico Franjo Simčič in delno pri likovni umetnosti z učiteljico Eriko Grosar.

Iskrene čestitke vsem mladim ustvarjalcem in mentorici za odlično delo ter zaslužen priznanje!

Erika Grosar

Tisoš iskric smo prižgali

V četrtek, 18. decembra 2025, se je Karavla napolnila s smehom, glasbo in praznično toplino. Na dobrodelni prireditvi *Tisoš iskric smo prižgali* so učenci OŠ Solkan, POŠ Grgar in POŠ Trnovo s petjem, plesom in igro odprli vrata v čarobni svet pravljic, kjer domišljija nima meja, srce pa govori najglasneje.

Na odru so zažareli mladi pevci, pevke in igralci, ki so z igrivostjo, ustvarjalnostjo, pogumom in toplino svojih src ter z iskrenimi nasmehi prižgali iskrice veselja v očeh obiskovalcev. Večer so ovile nežne melodije, pravljичni liki in občutek povezanosti, ki je v decembrskem času še posebej dragocen.

Učenci so dokazali, da se najlepše oblike znanja ne učijo le iz knjig, tem-

več rastejo v spoštovanju, prijateljstvu, odgovornosti in radosti do skupnega ustvarjanja.

Zbrane je nagovoril tudi ravnatelj, ki je vsem zaželel lepe praznične dni ter nas prijazno spodbudil, naj si v hitrem vsakdanu dovolimo tudi »dolgčas« – tisti miren, ustvarjalen čas, ko se umirimo in znamo uživati v trenutku.

Iskrena hvala vsem nastopajočim in njihovim mentorjem: Svetlani Bušen, Nini Žbona Kuštrin, Lilijani Humar Plesničar, Boži Hvala, Denis Matežič, Mateju Petejanu ter Eriki Grosar, Tanji Markič, Meliti Kranjc in Urošu Podgorniku, ki s svojo predanostjo skrbijo, da iskrice ustvarjalnosti na naši šoli nikoli ne ugasnejo.

Topla zahvala gre tudi vsem pod-

pornikom dogodka: KS Solkan, podjetju Mlinotest, pekarni Pečjak, čokoladnici Witors in baru Karavla.

Posebno zahvalo namenjamo vsem obiskovalcem za prostovoljne prispe-

ve za šolski sklad. Vsak dar je drobna iskrica, ki pomaga soustvarjati bogato, povezano in srčno šolsko skupnost.

Erika Grosar, besedilo in

Prižig lučk v Grgarju

Petra Winkler

V petek, 5. decembra 2025, smo se ob 17.00 zbrali na parkirišču pri šoli, kjer smo tudi letos skupaj obeležili tradicionalni prižig novoletnih lučk. Dogodek je privabil številne učence, starše in krajanje, ki so s svojo prisotnostjo ustvarili prijetno, praznično vzdušje.

Zbrane je nagovorila predstavnica Krajevne skupnosti Grgar, gospa Katarina Kerin, učenci pa so s kratkim glasbenim, povezovalnim in recitacij-

skim programom poskrbeli za uvod v dogajanje. Prižgale so se praznične lučke, ki so osvetlile šolsko okolico in pričarale decembrsko toplino.

Dogodek je znova pokazal, kako pomembni so trenutki skupnosti in medsebojnega povezovanja.

Hvala vsem, ki ste sodelovali in pomagali ustvariti lep uvod v praznični december.

Nina Žbona Kuštrin

Rastemo skupaj že 50 let

Vse se je začelo v soboto, 4. septembra 1976. Tistega dne je ravnatelj Peter Žigon z uvodnim nagovorom slovesno odprl novi vrtec pri OŠ Solkan. Na travniku pred vrtcem so postavili oder, kjer je potekal kulturni program. V ponedeljek, 6. septembra 1976, je vrtec odprl svoja vrata šestim skupinam, ki jih je obiskovalo kar 155 otrok.

Letos naš vrtec praznuje že 50 let delovanja. Visok jubilej bomo obeležili z različnimi dejavnostmi skozi vse leto. Pred vrtcem bomo postavili mlaj in slavalok, da bo že od daleč vidno, da praznujemo.

Pogovarjali se bomo z nekdanjimi varovanci in ravnatelji ter obujali

spomine na to, kako je življenje v vrtcu potekalo nekoč. Vrtec bomo risal in fotografirali, izbrane fotografije pa razstavili v Kulturnem domu, medtem ko bodo drugi izdelki maja na ogled v Supernovi.

Učiteljica Erika Grosar in njeni učenci nam bodo predstavili igre in pesmi iz časov naših babic in dedkov ter nam pokazali, kako so se otroci nekoč igrali in družili.

Praznovanje bomo sklenili s koncertom v Kulturnem domu, ki bo 28. maja. Nanjo se že pridno pripravljamo in prepevamo: »Ko vstopiš k nam, veš, da bo tvoj dan lep, srečen in razigran ...«

Katarina Semič

Prešernova zabava ob izidu Poezij

6. februarja je v šolski avli potekala čudovita kulturna prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, ki bo zagotovo ostala v lepem spominu vsem prisotnim. Pod naslovom *Prešernov dan na OŠ Solkan* smo praznik kulture obeležili v znamenju ustvarjalnosti, umetnosti, ljubezni ter spoštovanja do slovenskega jezika in književnosti.

Osrednji del prireditve je bila gledališka predstava učencev gledališkega kluba, ki so pod skrbnim in predanim mentorstvom učiteljice Svetlane Bušen pripravili izjemen nastop.

Predstava je navdušila občinstvo vseh generacij in bila nagrajena z bučnim aplavzom.

Mladi igralci so nas popeljali v čas Franceta Prešerna ob izidu njegovih *Poezij*, ko je pesnik priredil zabavo, na katero so bili povabljeni številni literarni liki – Urška, Rozamunda, Povodni mož, Ostrovrhar, Apel in drugi. Dogajanje v prešernovskem slogu je bilo polno humorja, plesa in domiselnih zapletov.

Poseben trenutek prireditve je bila razglasitev novice, da je sedma kitica *Zdravljice* postala državna himna.

Mednarodni pridih so dogodku dodali učenci, ki so *Zdravljico* interpretirali v različnih tujih jezikih ter tako poudarili pomen in širino slovenske besede.

Zabava se je začela z napetim prizorom, ko sta se Urška in Rozamunda sprli, a sta se na koncu sprijaznili in postali prijateljici. Dogajanje je bilo prežeto s plesom, veseljem in smehom, vse do zaključka, ko so literarni liki izginili v valovih, Povodni mož pa se je zadnji potopil v globine reke.

Ob koncu prireditve je zbrane nagovoril ravnatelj, ki je pohvalil vse nastopajoče učence, mentorje in sodelujoče. Izpostavil je, da so s skupnimi močmi ustvarili izjemen kulturni

dogodek, ki bogati našo šolsko skupnost ter krepi spoštovanje do slovenske besede in jezika.

Prireditev je bila resnično čudovita. Učenci so s svojo ustvarjalnostjo, igralskimi sposobnostmi in pogumom pokazali številne talente ter na odru zasijali v polnem sijaju. Posebne zahvale gredo tudi mentorici, učiteljici Svetlani Bušen, ki je s svojim znanjem in predanostjo ustvarila pogoje za tak uspeh. Čestitke vsem nastopajočim ter pevskega zboru za njihov dragocen prispevek k prireditvi.

Upamo, da bomo tudi v prihodnje negovali takšne dogodke, ki bogatijo našo šolsko skupnost in ohranjajo živ slovenski jezik.

Erika Grosar, besedilo in

Slovenska olimpijska bakla v Novi Gorici

Zimske olimpijske igre Milano-Cortina 2026 so že v polnem teku. Ste vedeli, da imamo Slovenci tudi svojo »olimpijsko baklo«?

Med 2. in 6. februarjem 2026 je po državi širila olimpijske vrednote, predvsem pa prinašala veliko optimizma. Obiskala je pet slovenskih občin, nosili so jo mnogi nekdanji odlični športniki.

Slovenska bakla je obiskala tudi Novo Gorico, in sicer v petek, 6. februarja 2026, na Trgu Evrope.

Dogodek je spremljal pester program z neposrednim prenosom prihoda bakle, športnimi izzivi za otroke, olimpijskim kvizom ter drugimi zanimivimi vsebinami.

Na prireditvi so sodelovale tudi učenke OŠ Solkan, ki obiskujejo interesno dejavnost »Šolski oder« – Liza, Neža, Vita, Melisa, Tiara in Zarja. Predstavile so se z ritmično-plesno točko in našim olimpijcem zaželele,

da bi bile letošnje zimske olimpijske igre v Italiji zanje čim bolj uspešne:

»Želimo vam, da verjamate vase, sodelujete, ne obupate in na tekmah pokažete, da ste najboljši! Naj vas spremljajo veselje, nasmeh, ponos in uspeh. Naj zmaga najboljši in naj bodo to lepe zimske olimpijske igre. Srečno!«

»Na olimpijskih igrah vam želimo veliko uspeha, mirno tekmovanje, čim manj poškodb ter veliko zaupanja in sreče. Verjamemo v vas – s skupnimi močmi dosegajte cilje, držite skupaj in ne pozabite, da ni pomembno le mesto, temveč trud. Domen Prevc, si naš junak, zmoraš to!«

»Želimo vam veliko sreče, uspehov in veselja. Tekmujte zbrano, pogumno in povezano, zaupajte vase in ne obupajte – naredite najboljši rezultat zase. Navijamo za vas in vam želimo, da se vam izpolni vse, kar si iskreno želite. Verjamemo v vas. Srečno!«

Boža Hvala, mentorica

Andrejeve anekdote

Tudi zid nazaj

Setembra ljeta 1950 je AMD Nova Gorica u Sukani organiziralo prvu djeko saz motorjami. Mi smo jeh gladali na ovinki, pred pekarnu od Žiuca, tj. južno od hotela Sabotin. U uniformi od gasilcu

je biu za redarja Lado Ferluga, ki smo mu prauli Cvek. Djelu pa je ku šofer na SGP Gorica. Hodu je če nu sam pær štriki an kriču: "Nazaj, nazaj... usi nazaj." Tuæ je useskuæs ponaulju. Pa je začnu nazaj: "Nazaj, nazaj... usi nazaj." Polok mænæ je stau Oton Mærku an mu je reku: "Na muæmmo jæt bol nazaj... zad za næmi je zid." Cvek pa jæzno: "Tudi zid nazaj."

Cosa fa' quel fucile...

Viktor Leban je uæzu kamion na Autoprometi Gorica, pod Italju pa je popraulju kuælæ pær Ivani Goluæbi. Je biu šaldu mejhnæ postavæ. Kær je biu taljanski vojak sjæm je oficjær sturu dent u værstu po velikuæsti an zadnji na konci værstæ je vajdu lih Viktor. Oficjær je zakriču: "Attenti!" Potle pa: "Cosa fa' quel fucile solo in piedi." (Ki djæla tista puša sæma pokonci).

Viktorju sæ næmreç dali taljansku pušu, ki smo ji prauli novantuno (model 91- začeli so jo izdelovati leta 1891) an je bla sæz nasajenim bajonetæm bol velika kukær on.

Zasmujena kuhinja

æn dæn sæm sreçu ženu od mojga pærjateljæ Tonita. Prašu sæm ju: "Ki pravi Toni?" "Ah Toni je Toni. Vjæš, æn dæn smi je numælo pærsmudila kuhinja an sæm si rekla: Ma ki çem nardit? Toni bo pæršu usak cajt sæs Skauæncæ zlakuan an trudæn na kusilo. Ma nardmo nu provu, ki lohkor da na bo nankar opazu, da je sæs kuhnju ki naruæbe. Po æn par žlicah mæ poglæda an reçe: "Ma vjæš tæ muærem prou pohualt, ki si sæ konçno navadla kuhat takuæ dobro ku je znæla kuhat moja mama."

Luçanje u plakat

Adna Sukenka osæmandvajstljetænca mi je parula, kakua je blo pær partizanah. Tuæ sem povu Stankotu Draščeku (Božjaku). "Bejži, bejži, ona tistikrat sploh še ni vidla ne gozda ne partizanu. Lohkor pa, da sji priznæli, da je med uæjsku luçala balotæ u njemška plakata po Sukani," mi reçe Stanko.

Kako sem jaz danes sreçen

Pet dni pret plaçu mæ pokliçe direktor Autoprometa Ivan Markovçiç v pisarnu an mi reçe: "Çerne, pri meni je bil novi direktor tovrnega prometa in se mi potožil, da se preveç vtikate v finançno poslovanje njegovega TOZDA. Ko sem ga opozoril, da bo potrebno zagotoviti denar za izplaçilo plaç prihodnji teden, mi je obljubil, da bo sam poskrbel za to. Zato prepustimo njemu, da to uredi." Zaradi velikih težav pær izterjavi raçunu širæm cjælæ Jugoslavjæ æn Italjæ je blo na tem raçuni zmjæræm premælo soudu. Dærgaçi je blo u Autobusnæm prometi, çjær sæ našæ fjærmæ æn opçinæ redno plaçavalæ raçunæ za pre-

voza šularju an djæluu na djælo an še sprevodniki sæ spruæti po usaki uæznji nosili u boršah soudæ u podjetje.

Pærbližavu sæ je tork, soudæ za plaçæ pa premælo. U akciju je stopnu glauni direktor an mje reku: "Çerne, pojdite na koordinacijo v Kremelj, kjer bo prisotna Rožič Klelja, ki vodi skupne rezerve občine, da jim pojasnite, zakaj je prišlo do težav pri zagotavljanju denarja za izplaçilo osebnih dohodkov v tem mesecu v tovrnem prometu."

Po pu uræ kær sæm sæ uærnæ u pisarnu zagoni telefon. Uzdignem slušalku u njej tišina. Çeres æn cajt pa: "Çerne."

"Ja," rečem. "Çerne, si bil tam?"

"Ja, je use zrihtano," mu odgovorim. U slušalki nazaj tišina, po næm cajti pa: "Andrej... Andrej... kako sem jaz danes sreçeen."

Besjædæ "use zrihtano" sæm mogu direktorju u poduæbnih situacijah še veçkat ponovit, če sæm ga tou spravit u dobru volju.

Andrej Çerne
Julija Çerne, ilustracije

O ÷em smo pisali v Solkanskem časopisu v 30 letih

37. številka, 19. junij 2003

Ob dnevu državnosti. (Branko Marušič). Začetek gradbenih del na solkanski obvoznici na Skniški cesti v Solkanu. (Odbor za obvoznico pri KS Solkan). Solkanska obvoznica – dela so le stekla. (Danijel Magajne). Obeležje solkanskim mizarjem. (Vinko Torkar). Žalostna usoda vodnega zbiralnika. (Danijel Magajna). Solkanci o obeležju. (Ana Zavrtnik). Turistična promocija Solkana. (Neva Furlan). Javni napisi v Solkanu (2). Spominska ploščæ na dr. Klementa Juga. (Uredništvo). Çetrti pohod treh mostov. (Jernej Božič). Najstarejša trta v Solkanu. (Uredništvo). Birma v Solkanu. (Uredništvo). Razstava ročnih del. (Vesna Bašin). Solkanski upokojenci potujejo, balinajo, plešejo in še marsikaj. (Društveni poroçevalec). Stanje varnosti na obmoçju Krajevne skupnosti Solkan v letu 2002. (Uredništvo). Pasti sonçenja. (Maja Pavlin Klemenc, dr. med. specspl. Med.) Priznanja uçencev OŠ Solkan. (Uredništvo). Marko Marcetiç, kapetan novogoriških košarkarjev. (Marko Lazar). Šahist Dean Mileiç se predstavlja. (Dean Miletiç). Balerina Vita Krivec Matjac. (Kaja Širok).

38. številka, 4. september 2003

Goriška fronta in Solkan. (Tomaž Marušič). Domaça imena solkanskih dru-

žin in nadimki. (Katarina Vuga, Çelesta Srebrniç, Dragica Bašin, Vladimir Jug, Jožef Çubej, Bruno Zavrtnik, Jernej Zavrtnik, Jožef Leban, Božidar Golob). Solkanska obvoznica. (Tomaž Marušič). »Nisem bil v škvari« Joško Štrukelj. (Boris Jug). Stošestdeset let šole v Solkanu. (Vinko Paljk). Vrhunski ulov MILKE Bitežnik. (Zdravko Bašin). Upokojenci, zgled aktivnosti. (Dežurni poroçevalec). Ajk in Teja ... s skupnimi moçmi rešujeta življenja. (Uredništvo). Glasbeni nastop Petra Zoroje v Solkanu. (Darinka Kozinc). Zmanjševanje emisij, imisij in hrupa iz obratov Solkanske industrije apna. (Rajko Harej, direktor). Odbojarice pogrešajo gledalce. (Marko Lazar). Solkanec na šahovskem ptrestolu (Jure Borišek). (Marko Lazar). LINEA R d.o.o. praznuje deset let poslovanja. (Uredništvo).

39. številka, 19. december 2003

Zavlaçevanje del pri izgradnji solkanske obvoznice. (Tomaž Marušič). Orkester slovenske vojske navdušil številno občinstvo. (Alenka Saksida). Beseda in melodija iz daljnega srednjega veka v Svetogorski baziliki. (Maja Pavlin Klemenc). Spominsko obeležje ob 60 – letnici Goriške fronte. (Zdravko Bašin). Barkaduar in Soška regata ali po ÷em si bomo

zapomnili letošnje pozno poletno dogajanje na Soçi. (Saša Marušič). Bogdaana Saksida praznovala 100 let. (Maja Pavlin Klemenc). Misa Populorum – Maša narodov. (D. K.). V Solkanu imamo Turistično društvo. (Uredništvo). "Sam se imam na nek naçin za antiglobalista" (Rok Uršič). (Saša Marušič). Vsi solkanski Bašini so v žlahti. (V. P.).

Drobci solkanske zgodovine (fotografiji iz çasa druge svetovne vojne). (Branko Marušič). Gardelin ali lišček? (Jernej Zavrtnik). Bilo je leta 1938 (solkanski 65 – letniki). (Uredništvo) Vztrajnost ali solkanska trma? (dr. David Brezigar). (Uredništvo). V spomin Jug Vladimir – Vladko. (Upravni odbor DU Solkan). Družijo nas leta in spomini. (M.B.). Naši balinarji državni prvaki. (Jožef Bitaznik). Ostali so le spomini (Albin Perko – Binçi). Solkanska industrija apna IPPC zavezanec. (Rajko Harej). Z roko v roki. (Alenka Hvalica z materami in otroki iz Materinskega doma v Solkanu). Solkanka Urška Komel – zlata maturantka. (A. Z.) Uçenki OŠ Solkan prejeli priznanja. (Tanja Srednik, Ana Gabrijelçiç). Ples na koleščkih. (Roman Anzeljc). Solkanske otroke obiskal Miklavž. (A. Z.) Predstavitev Solkana pod evropsko zastavo. (Dainka Kozinc, Nelka Peloz)

40. številka, 8. april 2004

Evropa zdaj in potem. (Branko Marušič). Meja pred prvim majem. (Miloš Çotar). Peti pohod treh mostov. (Jernej Božič). Solkanu, kar mu gre). (Darinka Kozinc, Nevenka Bratuž). Sreçanje z zamejci – Placuta in Štmaver. (KS). Podpis za predor in milijoni za cesto. (Tomaž Marušič). Gostitelji svetovnega prvenstva. (Igor Klavora). Pohod luçi, Božični koncert. Oba članka (Maja Pavlin Klemenc). Prešernu v spomin. (Rado Turk). Ura pravljic v krajevni skupnosti. (KS). Turistična pisarna v Solkanu. (Turistično društvo). Pismo Turistiçnemu društvu Solkan. (Tatjana Malec). Punčke in bambole. (Turistiçno društvo Solkan). Spomladanske misli. (Materæ z otroki in strokovne delavke v Materinskem domu v Solkanu in na Cesti). Ura zgodovine za sodobni svet. (Boris Jug). 400 let çastitljive knjige 1604 – 1633. (Vinko Paljk). Tisoç let ob Soçi. (KS). Meje Solkana iz leta 1820. (Klelja Rožič). Uçiteljice OŠ Solkan na Portugalskem. (Franja Simçiç in Viljenka Šavli). Upokojeniška kronika. (DU Solkan). Herojskemu Solkancu ob 60 – letnici ustrelitve (Jožef Bašin). (Vinko Paljk). U sukenščini, Južna u Skauænci. Oba članka (Ana Zavrtnik).

Andrej Çerne
(Se nadaljuje)

Solkanske sanje

Med hladno vojno smo odraščali na severovzhodnem robu železne zavese. Neposredna bližina Italije nam je prek medijev ponujala ideje svobode zahodnega sveta. Ameriške sanje – *American dream* – so bile za nas, odraščajočo mladino, nekaj resničnega, skoraj bolj oprijemljivega kot njihove reklame za Coca-Colo, burgerje in žvečilne gumiije. Njihova melodična rock glasba, predvsem pa besedila protestnih pesmi, so nas navdajala z upanjem na idealen svet, kjer je z ustvarjalno pridnostjo mogoče doseči nedosegljivo.

Preveval nas je občutek, da je svet brezmejen in odprt. Bila so brezskrbna leta na prelomu v zadnjo petino stoletja; za seboj smo puščali črnino preteklih vojn in tragedij evropskih narodov. Ameriške sanje so prebujale potrošniške želje, njihovi romani in barvni filmi so bili polni junakov, v katerih je pravičnost premagala zlo. Njihova sposobnost ustvarjanja mitov in obljub je ostajala privlačna, skoraj nedolžna podoba vse do današnjih dni.

Ameriške sanje so še močnejše žarele ob bližini osimske meje. Prepričani smo bili, da je onstran meje

le predsoba bogato obložene mize neskončne jedilnice Zahoda. Tudi naša država se je rodila s konsenzom zahodnih držav in desetletja smo negovali ameriški sen, ukrojen v evropsko narodno nošo.

Ko sta se podrla stolpa dvojčka, je Amerika prenehala biti nepremagljiva, tako kot njeni superjunaki. Minilo je komaj desetletje in vojna se je vrnila na rob atlantskega pakta ter drugod. Američani se radi razglašajo za nedolžne, kar v prenesenem pomenu pomeni popolno odsotnost krivde ali odgovornosti, moralne ali pravne. A trditi o nedolžnosti pomeni tudi ravnati, kot da se ti ni treba držati pravil.

To smo občutili leta 1999, ko se je Nato brez odobritve OZN odločil za vojaško akcijo proti Srbiji. Nismo bili zaskrbljeni – saj nismo bili več del običajnega vojnega Balkana. Z začetkom novega tisočletja pa se je obzorje optimizma in svobode začelo krčiti. Amerika se je spremenila; njena moč se danes kaže predvsem kot moč vojaške sile. Izgubila je sposobnost ponujanja modela, po katerem smo hrepeneli, ameriške sanje ne krepijo več duha.

Evropa je obstala v praznini. Rasla

je v senci domišljije drugih in nenadoma ostala brez kolektivne pripovedi, ki bi znala ustvarjati nove sanje. V tem prestrašenem svetu brez zgodbe, kjer odrasli ne hodijo več volit in se starejši ne zmorejo upokojiti, so prav otroci tisti, h katerim se je najbolje obrniti. Z njimi sanjati – kot Oblaček Pohajaček v pravljicah Smiljana Rozmana. Zdaj, ko zgodba o nas samih ne prihaja več od drugod, so prav oni tisti, ki se lahko povzpnejo na oblake in pogledajo svet z druge perspektive.

Tudi Solkan je živel v senci sanj. Ne ameriških – solkanskih. Prepričali so nas, da smo meščani, in nam z imenom vred odvzeli vaško identiteto. Spominjamo se obljub o lepšem življenju, kjer naj bi bilo za vse poskrbljeno. Potrpežljivo smo čakali, da se najprej zgradijo mestne ulice, bloki, srednje šole, zdravstveni dom. Upali smo, da bomo kot del bleščečega mesta prišli na vrsto tudi mi.

Arhitekti so tekmovali v estetskih rešitvah, zanemarjalo pa se je dolgo-ročno načrtovanje komunalne infrastrukture. Zanj je vedno zmanjkalo sredstev, ureditev pa se je prelagala na naslednje petletke oziroma mandate. Sanje o urejenem starem jedru, trgih, prostorih za druženje in pametnih prometnih povezavah so že davno splahnele.

Mladim generacijam Solkan ne ponuja skoraj ničesar, razen udobja v nepremičninah staršev. Tudi starejši niso zadovoljni. Zob časa je načel infrastrukturo, namesto celovite prenove pa razpravljamo, kam postaviti smetnjak ter koliko ležečih policajev in radarjev potrebujemo za umirjanje prehodnega prometa.

Zgradili smo obvoznico – bolj za potrebe Soške doline in Trnovske planote kot zase. Po dveh desetletjih še vedno nima protihrupne zaščite, dva kilometra cestišča pa že kliče po obnovi. Zapirajo se trgovine, banke in

pošta, ki vztrajno krajša delovni čas, kot da nas pripravlja na dokončno zaprtje. Mestni redarji nas celo odganjajo izpred nje.

Saga o prostoru za druženje krajanov na lokaciji nekdanjega Vina Gorica in salona Grosist Gorica traja že šesto leto. Na občini jim ni uspelo pripraviti niti pisma o nameri, čeprav nas obtožujejo neučakanosti. Letos naj bi nam ponudili liziko – z okusom pelina.

Z zamudo, ki sega vse do poplav v osemdesetih letih, se je začelo vrtanje za odvodnik. Še danes nimamo povsod ločene kanalizacije. Ko bodo obnavljali vodovod iz izvira Mrzlek, bo Solkan spominjal na gradbiščno deponijo.

Poseben simbol naše nepomembnosti za MONG je Zavod GO!2025. V zmagovalni knjigi je bil Solkan vključen v več projektov, nato pa so ga preprosto izločili. Ravnanje upravljavcev spominja na zasebno podjetje, ki živi od javnih dotacij. Ugasnili so celo scensko razsvetljavo kamnitega mostu; obljubljenih projekcij ni bilo nikoli.

Za Solkance so bile sanje o EPK kratke – trajale so le do prvih otvoritvenih dogodkov, kjer je bilo pomembno predvsem, da dron posname množico.

Za konec pa še digitalna galerija v Gorici. Tehnično impresivna, z ogromnimi LED-zasloni in porabo energije, ki presega 600 kW. A digitalni fraktali, generirani z algoritmi in umetno inteligenco, težko nadomestijo pristno umetniško izkušnjo. Podobne atrakcije najdemo v zabaviških parkih po svetu – pa jim ne pravimo umetnost.

Kaj bo Solkancem ostalo od EPK? Grenak priokus. Tega ne more popraviti nobena digitalna sladica. Po starem receptu narejen tiramisu ali domača potica sta še vedno bolj prebavljiva – in bolj iskrena.

Miran Brumat, besedilo in

Saj ni res, pa je ...

Zavod Go2025 je kljub drugačnemu pričakovanju izključil solkanska prizorišča iz dogajanj za Evropsko Prestolnico Kulture. V našem jeziku smo pred novim Pravopisom 8.0 to lahko izrazili z zastarelim dovršnim glagolom prezreti.

Kot komentirajo v časopisu Delo, se bo pravil pravopisa učila tudi umetna inteligenca. Zaradi dolgotrajnega dežja so se očitno baterije UI izpraznile in je v izdihljajih EPK pomešala datume. V večernih urah kulturnega praznika je na solkanski most prešerno projicirala kar dva lo-

gotipa že izpetega kulturnega leta in dve grafično oblikovani podrobnosti Gadjivega poletnega klavirskega koncerta na Sveti Gori. Tudi pustne ornamente je UI vključila v dogajanje.

Miran Brumat, besedilo in

Bičine zgodbe

Škabrijel

Smo se dogovarjali, da gremo zadnji lep (brez snega) vikend na Krnska. Odgovori: »Nimam časa. Bo mraz. Slabo vreme ...«

Ker iz tega ni bilo nič, sem hotela s planinskim na Slavnik. Niso pustili Bobota (moj pes) na avtobus. Kukr koli, na koncu sem ostala doma. Brez Bobota pa res ne grem.

Sitna se prekladam po hiši. V celem tednu sem bila na Sabotinu, Kekcu. Na Škabrijelu ne. Ok, grem gor.

Škabrijel ni neki visok (646 m), ma za se sfugirat je prav lep. Spet. Ku si vzameš čas. Poti je več. Vsaka ti da svoje veselje. Svoje razglede. Svoje zgodbe.

Sem iz Solkana. Najraje grem s Suzukičem do spomenika Rudolfa Maistra na Prevalu. Velik parkirni. Tam pustim avto. S tam jih gre dosti tudi na Skalnico (Sveto Goro). Jaz sekam na drugo stran, do Kekca in gor. Krožna. Vrh prečim do konca in potem se strmo spustim dol do avta.

Poleti je fajn, ker je senčna. Diši po borovcih. Pogled na dolino lep. Jarki prve svetovne vojne mi vedno dajo misliti – kakšen absurd je vojna. Kakšen nesmisel. Kakšen pohlep lahko naredi toliko groze?

Prepis!

Škabrijel je bil osrednje bojišče enajste soške bitke, saj so italijanske enote na vse možne načine hotele zavzeti hrib, ki je bil stebrič avstro-ogrsko obrambne črte. Če bi hrib padel, bi imeli prosto pot naprej proti Trstu in Vipavski dolini. V času enajste soške ofenzive je Celjski pehotni polk predstavljal glavno obrambo Škabrijela. Ker je polk doživel velike izgube (1. bataljon je imel le 185 vojakov), je bil v noči iz 3. na 4. september 1917 umaknjen iz Škabrijela.

Danes sem šla iz Ravnice. Ne prou iz Ravnice. Tam čez Kromberk, mimo grada. Mimo izvirske vode. Malo pred Ravnico znak za Škabrijel. Če bi šla naprej, vodi pot do Skoznega.

Hihi, opcija.

Pri znaku se potka strmo vzdigne v hrib. V jarke prve svetovne vojne. Po Poti miru / Walk of Peace. Skoraj celo pot te vodijo jarki. Misel, ki mi ne da miru. Žalost preteklosti. Trpljenje vojakov slišim v pesmi vetra.

Na Škabrijelu je bilo v prvi sv. vojni največ umrlih na KVADRATNI METER. Si lahko misliš? Tako lep hrib in toliko trpljenja.

Strmina med skalami. Na poti rovi obrambe. Pod vrhom se pot odpre v planoto. Objem drevesu. Danes je lepo. Brez vetra. Brez megle.

Na tem delu poti te zna presenetiti burja, ki brije v obraz, postane veter gore. Megla te prepričuje, da ne poznaš poti. Danes ne. Danes je popoln dan svežine. Ne boste verjeli – bolj toplo ku v dolini.

Tukaj se začne peš pot križati s kolesarsko. Znaki lepo opozarjajo na previdnost. Pridni člani društva TCS-ja (MTB-ja). Lepo so to poštimali. Proga, ki je ne vozijo samo člani in domačini. Je že prava turistična točka destinacije.

Sem na vrhu. Zadovoljstvo doseženega cilja. Škabrijel nima lepega razgleda. Je narejen stolp, ki pokuka čez drevesa in ti končno da to zadovoljstvo. Kje živim? Pogled do morja in do Alp. Moji lepi kraji.

Danes ne. Se je vreme začelo kremžiti. Napovedi slabega vremena se uresničujejo. Ob žigu par koles, pometanih ob stran, in divja debata vtisov. Na klopici klepet dveh pohodnikov. Na vrh priteče mulc, ku da ni neč. Niti zadihan ni bil.

Ulovim italijanščino. Klepet v angleščini. Zamejsko slovenščino. V pogovor se zapletem z Madžarom (sva mahala po angleško. Njegov pranono se je tukaj boril. Hotel je videti, vedeti, kje je umrl.

Misel!

V prvi sv. vojni se je tukaj borilo 22 narodov. Zdaj potomci obiskujejo spomin, ki naj ostane OPOMIN.

Se poslovim. Odhajam v dolino. Pot med borovci je tako lepa. Drevesa je začel buditi veter. Slišim pogovor dveh srak. Na kolesarski pršibata dva kolesarja. Noro divja.

Bobo in jaz v pesmi proti domu. Tako rada si zapojem tisto od Gregorčiča ...

ZAKRIVLJENO PALICO V ROKI

Zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek cvetic, ko kralj po planini visoki pohajam za tropom ovčic. Saj tukaj na sončni višavi le sam sem, le sam gospodar, živem po pameti zdravi, za muhe mi ljudske ni mar. Nikomur tu nisem na poti, na poti ni meni nikdo; kdo čisto veselje mi moti, kdo moti življenje mirno? Nikdar ne zmrača se mi čelo, nikdar ne stemne se oči, in pojem in ukam veselo, da z gore v goro se glasi. Naj drugi okoli po sveti si iščejo slave, blaga, jaz hočem na gori živeti, tu sreča, tu mir je doma. Za čredico krotko popeval bom pesemce svoje sladke, dolincem glasno razodeval, kar polni mi srečno srce. Ne, palice svoje ovčarske za žezlo kraljevo ne dam, in rajši ko krone cesarske cvetice na glavi imam!

Dan je ratal lep. Kdo je rekel, da sem sitna.

Nataša Šuligoj - Biča

PREVERJENA
RABLJENA VOZILA

stavanja
Preverjena rabljena vozila

Preverjena
zgodovina vozil

Kredit ali leasing

Do 12 mesečno
jamstvo

Pregled po 140
kontrolnih točkah

Nova Gorica t: 05 33 84 590

Tolmin t: 05 38 00 550

www.stavanja.si

Reka Soča in njeni mostovi

13. januarja 2026 je bil praznik Soče in njenih mostov. Si vedel/-a, da jih je na njej 23? Iz česa? Kakšnih oblik? Kdo jih je zgradil? Kdo jih je podrl? To so vprašanja in odgovori otvoritve razstave v Mestni občini Nova Gorica z naslovom Reka Soča in njeni mostovi.

čas – spomin in opomin. Kako je most lahko turistična atrakcija. Adrenalin-ska izkušnja skakanja z njih. Kako je lahko most umetnost. Koliko pesmi je napisanih o njih. Koliko poljubov ostane na njih.

Hvalnica inženirjem in arhitektom je bila zaslužena.

Zgodba Soče. Zgodba meje. Življenja ob Soči. Zgodbe, ki jih pišejo, so jih pisali mostovi in ljudje.

Že na vhodu v avlo razstave se je drenjalo ljudi. Velika dvorana občine, brez fraj stola. Utrip pomembnosti, zavedanje večera je polnilo prostor. Prve vrste dvorane rezervirane za pomembneže in zaslužne akterje projekta. Zanimivo in vredno omembe je, da je razstava presegla meje in sta v projektu sodelovali italijanska regionalna zbornica inženirjev Gorice ter Inženirska zbornica Slovenije.

Obvezni govori in zahvale so si podajali mikrofoni. Razstava je nastajala leta. Iskala spomine v gradnji in rušenju. Posvetila se je pomenu povezovanja dveh bregov. Vojne, ki so korakale čez mostove, je zaznamoval

Je napisal Ivo Andrić:

Od vsega, kar človek v življenju postavi in gradi, ni v mojih očeh nič vrednejšega od mostov. Pomembnejši so od hiš, bolj sveti od svetišč in ne služijo ničemu, kar je tajno ali zlo.

Med govori in zgodbami utečejo misli k Soči, gor na izvir. Grejo na tiste male brvi, ki niso vštete v število 23. Misli plavajo po ledeni, divji Soči, ki brzi, hiti ulovit morje. Beli kamni pišejo glasbo, ko reka drsi čeznje ali skače čez slapove. Vedno bolj počasi, vedno bolj tiho, umirjeno prečka mejo, šteje mostove, šteje ribe in končno vsa lena vleče za seboj prod, veje in debela neviht, ki jih kradejo debeli zidovi mostov, dokler se ne izgubi med labode, trsje, konje, v izlivu v morje.

Za sabo pušča znamenja visokih

ali nizkih voda. Znamenja letnih časov. Kakor da bi bral knjigo.

Mostovi so jo in jo bodo spremljali v njeni veličini. Mogočni. Trdni. Lepi. Grdi. Majavi. Leseni. Betonski. Kamniti. Večni v osvajanju bregov. Večni v svoji veličini in spominu.

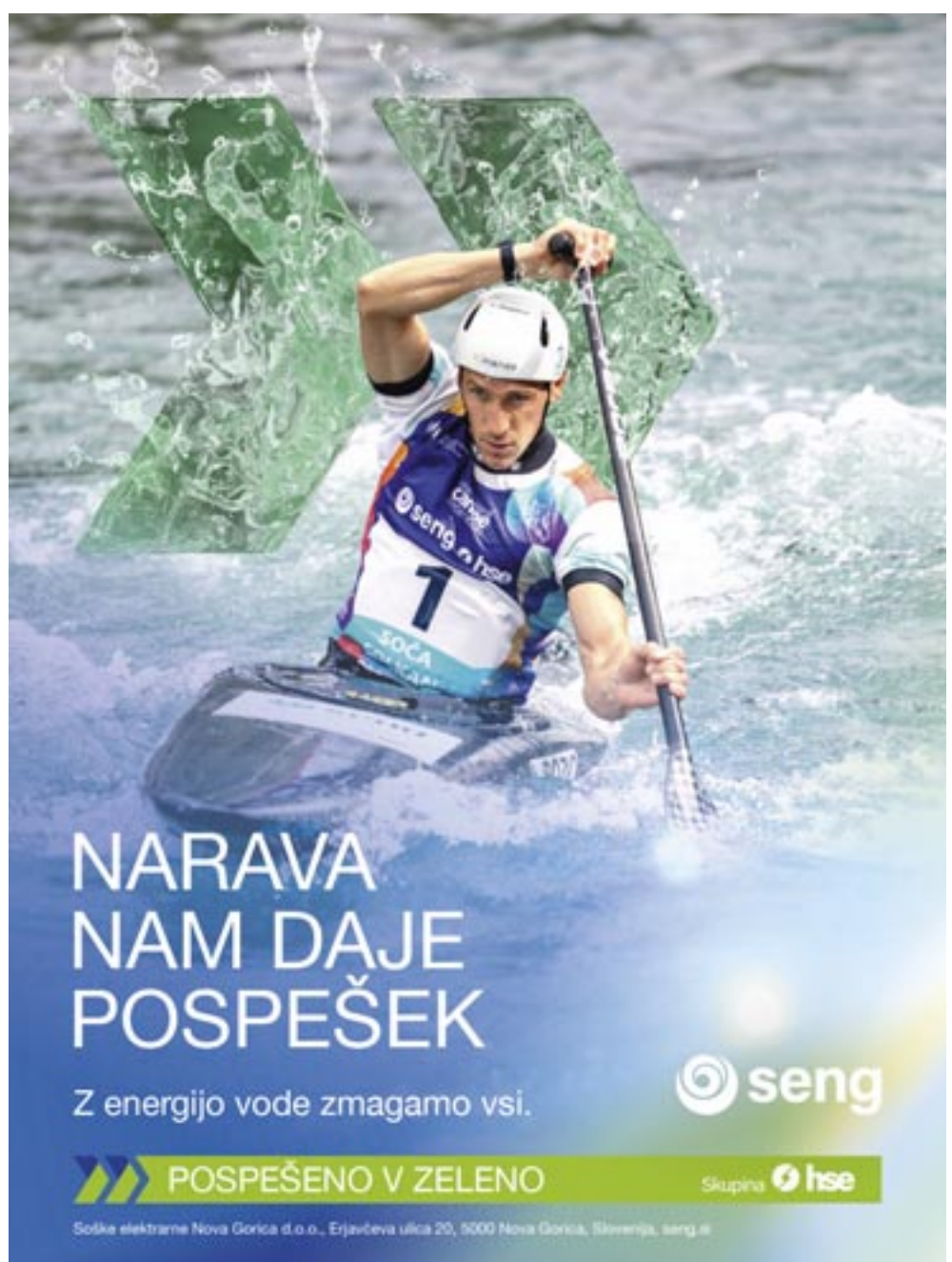
Zaključni govori in predstavitev kolarja 2026 nas v fotografijah mostov reke Soče vodijo na uradno otvoritev razstave v avli. Razstava, razdeljena v brezhibnost podatkov, fotografij, videoprojekcij, obdobij, imen, letnic, skic in načrtov, večer popelje v klepet vidnega navdušenja. Kozarec penine nazdravi prazniku Soče in njenim mostovom.

To ni razstava petih minut. Glo-

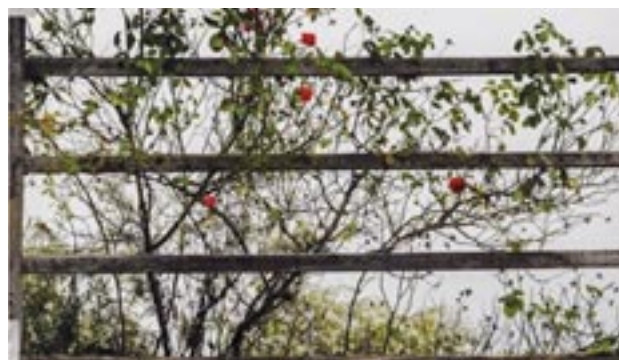
boka, močna, detajlna. Že zdaj nas je povabila, da pridemo še.

P. S. Ne bom omenjala vseh sodelujočih. Ponosno pa bom omenila Sukanca Gorazda Humarja (slovenskega koordinatorja te razstave), mojega sovaščana, ki je imel pri projektu veliko besedo in je bil pomemben člen pri izvedbi le-te. Gospod inženir, ki je napisal kar nekaj knjig o mostovih, da ne govorim o knjigi našega sukenskega mosta. On se resnično zavzema za vse male detajle spomina, arhitekture in inženirstva mostov, ki zaradi takih, kot je on, ne bodo nikoli pozabljeni in se ne bodo izgubili v času. On, ki piše, predava, raziskuje in dela s tako strastjo!

Nataša Šuligoj - Biča

Vilmin foto kotiček

Malo za šalo, še bolj za hec

Superosmica

Razvozljali smo skrivnost Superosmice. Od Jesenic do Superosmice je natanko 88,8 km, kar dokazuje kilo-

metrski kamen ob progi. Osmice Kitajcem prinašajo srečo, zato Zavod GO 2025 pričakuje povečan obisk iz te daljne dežele, kjer vlaki drviijo tudi do 350 km/h.

Leseni drogovi

Zaradi pomanjkanja kolov za obnovo vinogradov na Solkanskem polju so vinogradniki začeli rezati drogove za elektrodistribucijo. V Solkanu so se prestrašili, zato so drog pri Dinosu skrili v objem visokoraslega kakija.

Vodni tobogan

V Solkanu se pripravljajo na gradnjo podzemnih vodnih toboganov. Na območje nekdanje hidrarne so že pripeljali polje dvometrskih cevi, ki bodo služile temu namenu. Prva trasa

bo speljana do Poti na breg, od koder se bo strmo spuščala do Soče. Če projekt ne bo uspel, jih bodo uporabljali za odvod odvečne meteorne vode.

Stonehenge

Ob progi pri železniškem prehodu so začeli dela za postavitvev odvodnika. Za srečo pri nadaljnjih delih so iz vraževernosti postavili prve drogove v obliki prazgodovinskega svetišča Stonehenge.

Glamping

Soške vile ne gredo zlahka v prodajo, zato so na robu poskusno postavili počitniško prikolico z glamping hišico na drevesu. Zagotovo bo cena bolj sprejemljiva.

Volitve

Bližajo se volitve in država, kot lastnica SŽ, je že postavila semafor, ki bo označeval, ali naj volimo bolj desno ali bolj levo. Za zdaj je še v testnem zagonu.

Sexy avtovlak

SŽ je zaradi izgube uvedla dodatne ugodnosti – na vagonu avtovlaka ponujajo tudi bolj »sexy« storitve.

Najlonska zastavica

Ker Solkan ni prejel zastavic GO 2025, so na karavli obesili lastno zastavico. Na vejah drevesa se burji upira že od pomladi, svoje poslanstvo pa še vedno vztrajno opravlja.

Klima za radar

Na Cesti IX. korpusa so v bližini radarske postaje postavili klimatske naprave. Zaradi številnih prekrškov se radar pregreva, z ohlajevanjem pa bo izpad »plena« bistveno manjši.

Miran Brumat

Delna zapora križišča zaradi izgradnje odvodnika v Sočo

Država v Novi Gorici gradi pomemben infrastrukturni projekt – odvodnik padavinskih voda v reko Sočo. Zaradi izvajanja del je od ponedeljka, 19. januarja 2026, vzpostavljena delna zapora križišča med **Prvomajsko ulico in Ulico dr. Karla Lavriča**.

Gre za obsežna gradbena dela, ki bodo dolgoročno prispevala predvsem k večji poplavni varnosti mesta. Vse udeležence v prometu prosimo za razumevanje in strpnost. Zapora bo predvidoma trajala do 30. oktobra 2026.

Zapora je potrebna predvsem zaradi izkopa osrednje gradbene vstopne in izstopne jame za izvedbo del s tehnologijo podzemnega mikrotuneliranja.

Ureditev zapore za motorni promet

Prehod za osebna in tovorna vozila

v smeri Solkana ne bo mogoč. Popolnoma bosta zaprta del ceste v smeri nekdanje solkanske karavle ter del Ulice Milojke Štrukelj.

Promet med Ulico dr. Karla Lavriča in Prvomajsko ulico (v smeri nakupovalnega središča Supernova) bo v času zapore potekal nemoteno.

Ureditev za pešce

V času zapore za motorni promet bo mimo zapore ves čas omogočen varen prehod za pešce v vseh smereh. Investitor bo javnost o morebitnih spremembah prometnega režima pravočasno obveščal.

Vse udeležence v prometu prosimo, da upoštevajo prometno signalizacijo ter svoje poti ustrezno prilagodijo.

Mestna občina Nova Gorica

Narava je super, klopi pa ne

Pomlad je čas, ko se začne dejavnost na prostem. Je pa tudi čas, ko se zaradi toplejšega vremena poveča aktivnost kloпов. V primeru ugriza postanejo klopi za človeka lahko zelo nevarne živalice, saj so prenašalci bolezni, pri katerih je mogoč tudi zelo težak zaplet.

Med drugim prenašajo **klopni meningoencefalitis (KME)**, zaradi katerega v zadnjih letih v Sloveniji povprečno zboli okoli 100 ljudi. Nekaterim okužba pušča trajno invalidnost, lahko pa vodi tudi v smrt. **Pred okužbo s KME učinkovito in varno zaščititi cepljenje.**

Druga pogosta bolezen, ki jo klopi prenašajo, je **lymska borelijoza**. Pojavlja se po vsej državi, letno zanjo zboli med 3 do 7 tisoč oseb. Zanjo **cepiva ni, se pa bolezen zdravi z antibiotiki.**

Klopi živijo predvsem v gozdni podrašču, grmovju vlažnih mešanih gozdov, travi, a dobimo ga lahko tudi na otroškem igrišču ali na domačem vrtu. Slovenski, predvsem pa klopi na Primorskem, veljajo za bolj okužene. Tako je verjetnost zdravstvenih komplikacij po ugrizu pri nas večja.

V kolikor se želite zaščititi s cepljenjem, je pomlad pravi čas za prvi odmerek cepiva proti KME.

Komu se priporoča cepljenje?
Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu je priporočljivo za vse osebe, starejše od enega leta.

Ugodnosti leta 2026: brezplačno cepljenje za sledeče skupine oseb:

- otroke, rojene od vključno 1. 1. 2016 dalje

- odrasle, rojene od vključno 1. 1. 1970 do vključno 31. 12. 1981; napovedi so, da bo ZZS sredi leta 2026 te skupine razširil še na rojene v letih 1982 in 1983.

Osnovno cepljenje zajema 3 odmerke. Vsi trije odmerki so za zgoraj naštetih osebe letos brezplačni, oz. krije vam jih obvezno zdravstveno zavarovanje, če imate zavarovanje sklenjeno in prispevke plačane. Ta ugodnost velja tudi, če cepljenje proti KME obnavljate s pozitivnim odmerkom.

Pomembno: za vas bo cepljenje proti KME brezplačno le, če ga boste opravili pri pediatru oz. vašem izbranem osebnem zdravniku.

Koliko stane en odmerek cepiva proti KME? 30€.

Vir: NIJZ

Za objavo pripravila Andrejka Prijon

Za krmilom svoje jeze

V januarju 2026 je na NIJZ v okviru programa za duševno zdravje mladih To sem jaz izšla publikacija Za krmilom svoje jeze, večmedijski priročnik o spoprijemanju z jezo.

Priročnik je gradivo za samopomoč za mlade nad 15 let, a hkrati prinaša praktično orodje za preventivno delo, ki ga lahko strokovnjaki v vzgoji in izobraževanju kakovostno uporabijo na področju čustvenega opismenjevanja in spodbujanja sočutne šolske skupnosti. Učinkovito dopolnilno orodje je lahko tudi za vse druge, ki se ukvarjajo z mladimi ali bi želeli bolj celovito razumeti čustvo jeze.

Priročnik je brezplačen in javno dostopen, zaenkrat samo v digitalizirani izdaji.

Vsebina pomaga razumeti odzive v jezi in njihove posledice. Ponudi praktične in konkretne nasvete, kaj je možno narediti drugače pri sebi in v odnosu z drugimi. Poleg temeljnega vedenjsko-kognitivnega koncepta (razumevanja krožne povezanosti misli, čustev in vedenja ter prepoznavanja miselnih pasti in spreminjanja omejujočih prepričanj) vključuje tudi druge poti samopodpore: tehnike učinkovitega sproščanja telesne napetosti, krepitev samozavedanja in čuječnosti. Bralec lahko raziskuje čustvo jeze tudi skozi umetnost – z glasbeno improvizacijo, likovnim in gibalnim izražanjem. Nekaj primerov:

- Razlaga za prvo pomoč: *S.O.S. ob hudi jezi*
- Zavedanje telesa skozi gib: *Jezo sprostim z gibanjem*
- Čustvo jeze skozi glasbo: *Glasbena improvizacija: kadar čutiš jezo*
- Zvočna vaja čuječnosti *Dihanje kot sidro*

Poskrbimo, da mladi ne ostanejo sami s svojo jezo in tudi ne sami s priročnikom! Pridružimo se jim v procesu čustvenega učenja. Poleg zgleda odraslih je za zdravo odraščanje potreben še varen odnos in sogovornik za pogovor in podporo.

Vir: NIJZ

Za objavo prilagodila Andrejka Prijon

Poskrbite za zdravje! Pojdite na preventivni pregled!

Zakaj preventivni pregled?

Zaradi zgodnjega odkrivanja nekaterih kroničnih bolezni in vaših dejavnikov tveganja zanje. Z zgodnjim prepoznavanjem teh bolezni in tveganj lahko pravočasno ukrepamo in zmanjšamo ogroženost za resne zdravstvene zaplete.

Kateri so dejavniki tveganja?

V Sloveniji so najpogostejše prisotni nezdrava prehrana, pomanjkanje telesne dejavnosti, kajenje, prekomerno pitje alkohola, dolgotrajen stres in dedna nagnjenost k obolenosti.

Katere bolezni lahko odkrijemo na preventivnem pregledu?

Kronične bolezni: srčno-žilne, sladkorno bolezen tipa 2, debelost, povišan krvni tlak, astma, kronično obstruktivno pljučna bolezen (KOPB), dedne rakave bolezni, depresijo in osteoporozo.

Kje lahko opravite preventivni pregled?

Preventivni pregled lahko opravite v ambulantni družinske medicine vašega izbranega osebnega zdravnika. Te ambulante so se do pred kratkim imenovala referenčne ambulante.

Preglede izvajajo diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji v so-

delovanju z zdravnikom družinske medicine.

Kdo ima pravico do pregleda?

Do preventivnega pregleda so upravičeni vsi odrasli od 30. leta starosti dalje, in sicer vsakih pet let. Osebe s sladkorno boleznijo, prekomerno telesno težo ali debelostjo, z družinsko nagnjenostjo k boleznim srca in ožilja ali z dedno povišano ravnjo holesterola v krvi oziroma motnjami v presnovi maščob pa se preventivnega pregleda lahko udeležijo že prej.

Kako pridem do preventivnega pregleda?

Na preventivni pregled vas lahko usmeri osebni zdravnik, lahko vas po pošti ali po telefonu povabi medicinska sestra, lahko pa se naročite tudi sami.

Kaj zajema preventivni pregled?

1. *Laboratorijski testi, s katerimi boste izvedeli:*

- raven vašega krvnega sladkorja na tešče,
- vrednosti vašega holesterola (skupni, LDL, HDL) in trigliceridov.

Če bo potrebno, bo opravljen tudi test za preverjanje presnove sladkorja (OGTT).

2. Pogovor o življenjskih navadah

Z diplomirano medicinsko sestro se boste pogovorili o vaših življenjskih navadah, ki lahko vplivajo na vaše zdravje. S pomočjo vprašalnikov boste skupaj ocenili vašo prehrano, telesno dejavnost, kajenje, pitje alkohola in izpostavljenost stresu.

Spregovorili boste o morebitnih simptomih depresije, opozorilnih znakih raka ter vaši vključenosti v presejalne programe za zgodnje odkrivanje raka (DORA, ZORA, SVIT).

Cilj pogovora je, da prepoznate morebitna tveganja za razvoj bolezni in da vas spodbudi k zdravim spremembam življenjskega sloga.

3. Meritve

Pri vsakem pregledu vam izmerijo: krvni tlak, telesno višino in težo in obseg pasu. Če vaše mere odstopajo tako, da obstaja tveganje za kronične bolezni, vas lahko naročijo na pogostejše meritve.

4. Dodatne preiskave

Če rezultati pokažejo potrebo, so na voljo še elektrokardiogram (EKG), spirometrija (meritev delovanja pljuč), 24-urno merjenje krvnega tlaka, merjenje

gleženjskega indeksa (pretok krvi v nogah).

Glede na rezultate pregleda ter vaše želje in interes vas bosta diplomirana medicinska sestra in osebni zdravnik lahko usmerila v nadaljnje aktivnosti v center za krepitev zdravja ali zdravstvenovzgojni center v najbližjem zdravstvenem domu.

Tam so na voljo različne brezplačne delavnice in svetovanja za zdrav življenjski slog.

Kaj pa preventivni pregled za službo?

Obdobni zdravniški pregled, ki ga zahteva delodajalec, ni enak kot preventivni pregled v ambulanti družinske medicine.

Prvi je namenjen oceni delovne sposobnosti in varnosti pri delu, medtem ko je drugi osredotočen na zgodnje odkrivanje tveganj za kronične bolezni ter spodbujanje zdravega življenjskega sloga.

Bi začeli? Pokličite v ambulanto vašega osebnega zdravnika in se dogovorite za termin.

Vir: NIJZ

Za objavo pripravila Andrejka Prijon

Tudi pozimi se nam v stanovanjskih skupnostih veliko dogaja

Oktobra smo s krasno prireditvijo počastili svetovni dan duševnega zdravja, ki je potekala 10. 10. 2025 v prostorih KS Solkan. S svojimi prispevki je nastopilo več uporabnikov, cel mesec pa je prostore krasila razstava umetniških del – likovnih in poetičnih. Iskrena hvala KS Solkan za pomoč pri organizaciji ter vsem udeležencem za izkazano podporo. Res smo uživali.

Nadaljevali smo s pripravami na veseli december, ki je bil poln dogodkov, prireditev, druženj in obdarovanj.

- prisotni smo bili na delavnicah za mentorje in prostovoljce Slovenske filantropije na CSD Nova Gorica,

- imeli smo prodajne stojnice v Lavričevi knjižnici Ajdovščina in pod arkadami Mestne občine Nova Gorica – hvala za vse nakupe, nasmehe in podporo,

- praznovali smo dve okrogli 60-letnici,

- pobrali zadnje grozdje in pripravili odlični grozdni sok,

- poveselili smo se na novoletni zabavi,

- obujali spomine na pretekle dogodke, plesali in dobro jedli,

Praznični december je bil zelo pester:

- obiskali so nas študenti Fakultete za socialno delo, se z nami družili in pogovarjali o prednostih bivanja v stanovanjskih skupinah v lokalni skupnosti,

- udeležili smo se vrstniške podporne skupine Inštituta RS za socialno varstvo, ki v Novi Gorici poteka dvakrat mesečno,

- obiskali sta nas Cvetka in Lila iz društva Tačke pomagačke – sprehodi s kužki so vedno prijetna popestritev, sodelovali smo na prvem srečanju Zagovorniškega kluba v Ljubljani,

- udeležili smo se zaključnega letnega srečanja Mreže za duševno zdravje Goriške regije na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) v Rožni Dolini,

- obiskala sta nas župan Mestne občine Nova Gorica g. Samo Turel in vodja Oddelka za družbene dejavnosti ga. Marinka Saksida – hvala za prijeten pogovor, podporo in bogat paket dobrot,

- obiskali in obdarili so nas tudi predstavniki Karitasa Solkan ter Rdečega križa Renče – hvala, ker nam s toplo besedo vedno polepšate dneve,

- udeležili smo se številnih dogodkov prazničnega decembra v Mestni občini Nova Gorica, kjer je vsak našel nekaj zase,

- obiskala sta nas tudi dobra moža, ki smo ju pospremili še do sosedov, saj je medsebojna podpora zelo pomembna.

Hvala vsem, tudi tistim, ki jih nismo posebej omenili, da ste nam polepšali praznični december. Življenje v skupnosti ima res veliko prednosti.

Z januarjem smo odprli še eno stanovanjsko skupino, in sicer na Prvomajski ulici v Novi Gorici. Uporabniki so se preselitve iz institucije v skupnost zelo razveselili in povedali, da je njihovo življenje dobilo nov smisel.

Zdaj je tu že februar. Zima se počasi poslavlja, mi pa jo bomo tudi letos pomagali pregnati na pustni povorki v Šempetru pri Gorici.

Za vse ideje in vprašanja se lahko obrnete na vodjo območja Goriška Leo Korbar, na elektronski naslov: lea.korbar@domnaku.si ali na telefon: 031 717 797.

Lea Korbar

Obledeli spomini

Nedelja metel

Lanskega 13. avgusta je minilo 75 let od dneva, ki so ga Italijani v Gorici poimenovali *La Domenica delle scope* (Nedelja metel). O tem dogodku je gledališki igralec Boris Cavazza v našem časopisu št. 26 (8. 9. 2000) objavil članek z naslovom *Dan, ko so cveteli džipi – spomini na 50-letnico*, v katerem je kot udeleženec pohoda v Gorico opisal svoje občutke.

Tisto nedeljo sem šolske počitnice preživljal pri teti Tinci Podobnik v Stopniku. Z bratrancom Marjanom sva se potikala in kopala v Idrijici južno od mosta proti Šebreljam. Bilo je okrog 17. ure popoldne, ko sta proti nama prišla dva ribiča iz Ljubljane z ribiškima palicama v rokah. Povedala sta, da sta bila v Gorici, kjer so ljudje v Rožni Dolini množično prestopili mejo ter odšli na obiske k sorodnikom, znancom in prijateljem, pa tudi po nakupih. O tem naj bi vedeli že kak teden prej. Novica se je hitro razširila po dolini. Šušljalo se je, da bo naslednjo soboto ali nedeljo ponovno omogočen prehod v Gorico.

Naslednjo soboto zjutraj je avtobus na progi Idrija - Bovec na železniško postajo Most na Soči pripeljal dvanaest ljudi iz do-

line Idrijice, ki smo nameravali z vlakom potovati v Gorico. Vsi smo izstopili v Solkanu in se odpravili proti našemu domu. Meni je bilo nerodno, kaj bodo rekli ljudje, ki so se običajno zadrževali pred pekarno Boškin na solkanskem placu, zato sem jih peljal ob železniških tirih do Klanca, od tam mimo mizarске delavnice Tonija Prijona in nato čez nogometno igrišče domov.

Ko smo šli mimo delavnice, so na vrata stopili trije delavci in eden od njih mi je rekel: »A jäh pelješ u zapor?« Zapor je bil takrat v Lenassijevi vili. »Ne, peljem jih v Gorico,« sem mu v zadregi odgovoril. Doma je bilo veselo, saj je moja mama vse te ljudi poznala in se z njimi srečevala ob obiskih sorodnikov na Lazah in v drugih zaselkih. Neka žena je prosila za *bršulin* in začela pražiti pravo kavo, ki je od dneva, ko so pošle zaloge ameriške kave, nismo ne pili ne vonjali nikoli več. Po kavi so se jeziki še bolj razvezali in lažje smo čakali na novico o dovoljenem obisku Gorice. Žal je meja tisto soboto ostala zaprta.

Za nas, ki smo živeli ob meji, se je pot v Gorico odprla šele čez pet let, z uvedbo

prepustnic po videmskem sporazumu. Takrat je bilo od Trbiža do Novigrada izdanih približno 250.000 prepustnic. Odprtih je bilo 59 maloobmejnih in 6 mednarodnih mejnih prehodov. Sprva smo imeli na voljo štiri prehode na mesec. Član komisije Jože Šušmelj je takrat dejal, da je padla železna zavesa.

Dogodek množičnega prehoda močno zastražene meje in zgodba o metlah sta pritegnila tudi italijanskega pisca Gianluco Barneschija, ki je zaslovel s knjigo *Balvano 1944*, v kateri je opisal največjo nesrečo italijanskih železnic – 3. marca 1944 je v predoru pri Balvanu v pokrajini Basilicata umrlo več kot 600 ljudi. Prek posrednika, odvetnika Alessandra Puhalija, navdušenca nad Bohinjsko progno, me je prosil za pričevanje ali fotografije. Ker sam nisem imel gradiva, sem ga povezal z zgodovinarico dr. Kajko Širok.

O Nedelji metel je italijanski novinar Roberto Covaz napisal knjižico z naslovom *La Domenica delle scope*, v kateri je zbral več dogodkov in osebnih pričevanj. V Gorici so pripravili tudi gledališko predstavo na prostem. Prikazuje zgodbo Petre

iz Kromberka in Gregoria (Igorja), učitelja iz kraja Maiella, poslanega v Sovodnje, da bi poitalijančeval slovenske otroke. Spoznala sta se v času angloameriške uprave, se zaljubila, a ju je jeseni 1947 ločila meja. Po treh letih se ponovno srečata prav na Nedeljo metel.

Džipi, ki so vozili ljudi do meje v Rožni Dolini, so bili tu in tam opremljeni tudi z metlami, ki so jih naši ljudje pokupili v trgovinah. V času angloameriške uprave smo večkrat opazili tudi ameriški vojaški tovornjak, ki je imel za kabino zataknjeno metlo z ročajem navzdol. Pravili so, da to pomeni, da je bil voznik kaznovan zaradi malomarnosti pri vzdrževanju vozila ali drugih prekrškov – metla je bila opozorilo njemu in drugim.

Naši časopisi so ob tem zapisali, da je pri nas primanjkovalo metel in drugih vsakdanjih potrebščin, saj je država prednost dajala razvoju težke industrije, medtem ko je bila obrt zapostavljena in obravnavana kot postranska dejavnost, ki naj ne bi krepila delavskega razreda, tj. borbene proletariata.

Članek pišem tudi na pobudo številnih Solkancev, ki so mi to večkrat predlagali, a jih danes žal ni več.

Andrej Černe

Obledeli fotografiji

Slika je bila posneta pred 17. februarjem 1914. Odpravil sem se na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kjer mi je uslužbenka omogočila vpogled v očetovo delovno dobo. V obdobju od 26. julija 1913 do 25. julija 1914 je bil zaposlen v Puli, v mizarški delavnici Avgusta Zuniča, v Ulici Carducci 10.

O tej fotografiji nam je pripovedoval, da so se štirje mizarji po nedeljski maši odpravili k fotografu, da bi jih posnel, kako se kot gospodje vozijo z avtomobilom. Oče na sliki »sedi« zadaj, s cigareto v roki.

Ko sem ga vprašal, ali so bili sedeži mehki, je v smehu odgovoril: »Kakšni mehki! Fotograf nas je posedel na stole, kot v gledališču, pred nas pa je s strani prislonil desko, ki naj bi predstavljala avto.« Dodal je še, da

umetnik, ki je desko pobarval, o avtomobilih ni imel pojma – kar je jasno razvidno iz troblje in krmila.

Solkani se je s prvim avtomobilom srečal že pred 18. oktobrom 1904. Takrat je namreč Odone Lenassi z avtom splašil konje Franca Loviščka iz Krstenice pri Kanalu.

Veljalo je pravilo, da je bilo treba pred ovinkom potrobiti enkrat ali dvakrat, odvisno od tega, ali je ovinek vodil v levo ali v desno.

Fotografijo je oče poslal bratu Avgustu kot razglednico. Ohranila se je kljub temu, da nam je med prvo svetovno vojno porušilo hišo na Solkanskem placu.

V tej hiši so pozneje stanovali Brbalčevi, nato pa še upokojeni duhovniki.

Andrej Černe

Posnetek je nastal 10. maja 1944 pred solkansko cerkvijo. Na fotografiji so solkanske deklice, rojene predvsem v letih 1931–1933, ki so obiskovale verouk. Vodil ga je pater Paolino Bassetti, ki je bil leta 1944 pregan s Svete Gore, ko so nemški vojaki tam začeli utrjevati vojaško postojanko. Patra Paolina se spominjam tudi zato, ker je občasno vodil verouk na solkanski osnovni šoli, kjer je nadomeščal manjkajočega predavatelja. Kot zanimivost velja omeniti še edine danes živeče deklice s fotografije, ki stojijo skupaj na levi strani patra: Anica Žnidarčič, ob njej Marta Gomišček, levo od nje Marta Boltar in za njo Valerja Vuga.

Ob letošnjem novem letu sem obiskal Valerijo v Domu v Podsobotinu. Ob pogledu na sliko mi je povedala, da sta se njen mož Štefko Prijon in

pater Paolino po naključju veliko kasneje srečala v Piranu. Prepoznala sta se in obujala spomine na tiste čase. Pater Paolino mu je ob tem v zahvalo podaril poseben almanah s posvetilom.

Marta Gomišček, por. Sosič, mi je te dni povedala, da se tistega obdobja še dobro spominja. Pater jih je med veroukom peljal na Kapelo, kjer so si ogledali grobnico Burbonov in bogato knjižnico. Po ogledu so jim patri prinesli nekaj odsekanih vej, s katerih so si lahko nabrali češnje. Spominja se tudi pripovedi brata Julija Zepelinča, ki je prav tako obiskoval verouk. Kot zanimivost je povedal, da jih je pater Paolino peljal na Sveto Goro. Po ogledu cerkve in zvonov so jim patri ponudili obrezke, ki so ostali pri izdelavi svetih hostij.

Andrej Černe

Jožko Markič

Premalo je prostora na listu papirja, da bi lahko opisali podobo Jožka Markiča, dolgoletnega predsednika rezbarsko-intarzijskega društva Rirds in staroste vseh dejavnosti v solkanskem okolju, povezanih z mizarstvom – od muzejske postavitve do ohranjanja kulturno-tehniške dediščine v pisnih virih ter obiskov vrtčevskih otrok, šolarjev in dijakov.

Ne pomnim, da bi kdaj zamudil na sestanek, delavnico ali priprave na razstavo. Iz črne aktovke je potegnil debel rokovnik, ga odprl na pravi strani, vpisal datum in sproti beležil zapiske. Videti je bilo, da ima za vsak dan natančno zapisane naloge. Izza očal je ošvrknil prisotne in začel. Zlahka si ga predstavljam kot strogega direktorja v Meblu, Hoblesu ali Braniku ali kot učitelja mentorja. Za vsakega je natanko vedel, kaj dela in

kakšno nalogo mu lahko zaupa. Okoli sebe je znal zbrati klapo, kot je imenoval sodelavce. Najprej nas je poslušal, nato pa v kratkih stavkih povzel, predlagal rešitev in odločno potrdil sklep. Njegova avtoriteta, tehnično znanje in organizacijske sposobnosti so bili za člane društva RIRDS in Mizarskega muzeja kot stroj z dodatno prestavo, sam pa je temu skromno pravil: »Sej teče.«

Ko se je formalni del zaključil, je snel očala in z njim se je bilo prijetno pogovarjati o vsem mogočem. Njegove besede so izžarjevale optimizem, rad se je posmejal, tudi resne zadeve je znal obarvati svetleje. Ob vsakem ponovnem srečanju smo iz njegove bogate zakladnice znanja o lesu izvedeli kaj novega, navadno podprto s kančkom ironije, še posebej, kadar je bil sam del zgodbe.

Z veseljem je pripovedoval o svoji mladostni nogometni karieri v ljubljanskem klubu Železničar in na Goriškem. Vedno je bil na tekočem z nogometom v Italiji in z evropskimi tekmovanji. Ko smo ga povprašali o očetovi mizarški delavnici ali o Meblu, je imel na zalogi nešteto pripetljajev in anekdot. Včasih pa smo v njegovem glasu zaznali tudi žalostni podton. Nikoli se ni sprijaznil z dejstvom, da je tovarna pohištva, ki ji je dal srce in dušo, tako klavrno zaprla vrata. Takrat ga ni bilo več v Meblu. Resignirano je pripovedoval, kako je bila tovarna motor novonastalega mesta – skoraj četrtina prebivalcev je bila zaposlena v njej. Zaslužila bi si spomenik, pa nima niti obeležja. Kolektivni spomin je pohrustala lakomnost novega družbenega sistema.

Brez njegove vloge, trme in vizije bi spomin na izjemno solkansko mizarstvo poniknil v pozabo. Z vnemo je sodeloval pri dokumentarnih filmih o mizarjih. V Zgodbi o zadnjem solkanskem mizarju in v filmu Živel je tod mizarjev rod je aktivno nastopal ter pripovedoval v mizarškem narečju. Pri projektu spominskih tablic mizarških delavnic smo na pročelja hiš pritrdili sedemdeset kovinskih označb z domačimi imeni. Veselo smo hodili od hiše do hiše, se z lastniki pogovarjali, Jožko pa je ob tem užival in kar žarel od zadovoljstva.

Ob deseti in dvajseti obletnici društva RIRDS sta izšla zbornika o delu in razstavah. Sledila je še ob-

sežna publikacija o mizarjih Živel je tod mizarjev rod. Predstavitve so se vrstile po številnih sosednjih krajih in zamejstvu.

Idejo za idejo je s klapo uresničeval in pri tem spretno zagotavljal tudi sponzorska sredstva. Nastala je muzejska zbirka Stara mizarška delavnica, kasneje pa še Mizarski muzej z razstavo Solkanski mizarji in Titovo pohištvo.

Za to ima največ zaslug prav on, še posebej za ohranitev pisarniškega pohištva, izdelanega posebej za maršalov kabinet. Brez njegove pravočasne intervencije bi bil ta biser solkanskega mizarstva prodan na licitaciji stečajne mase tovarne Meblo.

Njegov zadnji projekt, knjiga Spomini na Meblo, ki nastaja v sodelovanju z raziskovalno postajo SAZU v Novi Gorici in Goriškim muzejem, je v zaključni fazi. Kmalu bo predstavljena brez prisotnosti našega Jožka. Zadnji listi knjige bodo za vedno ohranili vlažnost poslovnih solz.

Vse tvoje izdolbene podobe in izrezljani liki, ki si jim vdihnil življenje na razstavah, bodo varovali skrivnost tvojega ustvarjanja. Tudi v Mizarskem muzeju bo po črnjavi stoletnega oreha in po porah divje češnje, kostanja, lipa in bresta ter po vseh razstavnih predmetih, ki si se jih dotaknil, nežno drsela solza spomina na izjemnega Solkanca, našega sodelavca in prijatelja.

Miran Brumat,
Društvo RIRDS

Jožko Markič pripoveduje o nastanku Mizarskega muzeja:
<https://vimeo.com/442284750/2157e132ef?share=copy>

V spomin

Gabrijela Hvala, rojena Gabrijelčič

Gabrijela se je rodila leta 1947 v Mizarski ulici v Solkanu, v zavedni primorski družini mame Verene in očeta Viktorja. Izhajala je iz velike družine Gabrijelčičev, ki izvira iz Zagomil pri Plavah, zato so pri hiši rekli »pri Zagomivcu«. Iz te veje so že v času Avstro-Ogrske izšli pomembni mošje, med njimi Josip Gabrijelčič, duhovnik in predstojnik semenišča v Gorici, Michael Gabrijelčič, dvorni svetnik na Dunaju, ter druge vidne osebnosti novejšega časa. Dve leti pozneje se ji

je pridružil še brat Alfonz. Živelii so v sožitju in ljubezni ter skupaj prebrodili težke povojne čase.

Osnovno šolo je obiskovala v Solkanu in jo zaključila z odliko, šolanje pa nadaljevala na Administrativni šoli v Novi Gorici. Najprej se je zaposlila na takratni Občini Nova Gorica, leta 1969 pa na Pokrajinskem štabu Teritorialne obrambe za južno in severno Primorsko. V tem času je spoznala svojega bodočega moža Lojzeta, se leta 1975 poročila in rodila sina Gorazda.

Leta 1978 sta z možem začela graditi svoj dom v Mizarski ulici, kjer je družina nato živela. Leta 1980 se je zaposlila na takratni Upravi za notranje zadeve v Novi Gorici ter se dodatno izobraževala na Višji upravni šoli v Ljubljani. V službi je napredovala in zasedla odgovorno delovno mesto v sekretariatu Policijske uprave Nova Gorica ter opravila šolanje za pooblaščen osebe. Aktivno je sodelovala tudi v osamosvojitveni vojni leta 1991 in pridobila status veteranke organizacije Sever.

Na vseh delovnih mestih je svoje delo opravljala vestno, odgovorno in predano. Bila je cenjena in spoštovana ter prejela številna priznanja in odlikovanja.

Po upokojitvi se je v celoti posvetila družini, ki je bila zanjo vedno največje poslanstvo. Posebej skrbno je bdela nad svojo mamo Vereno vse do njene smrti. Z možem sta rada potovala, največ veselja pa sta našla v planinarjenju. Aktivna planinca sta bila vse od mladosti. V spominu ostajajo številne poti, ki so jih skupaj prehodili po domačih in tujih gorah.

Gabrijela je bila skrbna in ljubeča žena ter mati. S predanostjo in toplino je vedno poskrbela, da je svojim najbližjim omogočila varno in lepo življenje.

Usoda pa je hotela, da je 25. septembra 2025 nenadno in prezgodaj odšla ter za seboj pustila globoko pretresena moža Lojzeta in sina Gorazda. Od nje sta se z veliko žalostjo v srcu in neizmerno hvaležnostjo za vse, kar jima je dala, poslovila 29. septembra 2025 na pokopališču v Solkanu.

Pridružila se je svojim dragim pokojnim – mami, očetu in bratu – ter počiva na mestu, ki ga obdajajo Sabotin, Sveta Gora, Škabrijel in reka Soča. Prav na te vrhove sta se z Lojzetom nešteto krat povzpela, občudovala naravo in zrla v čudežno lepoto Soče, ki ji je bila pri srcu že od otroštva.

Od drage Gabrijele so se poslovili tudi sorodniki, sosede iz Mizarske ulice, prijatelji in krajani, ki bodo pogrešali njeno prijaznost, toplino in pripravljenost na kratek pogovor.

Naj ji zvezde naklonijo mir in spokoj. Naj ji bo lahka domača suksenska zemlja.

Povzeto po govoru na dan pogreba.

Vidojka Harej

Oglasi

Zamenjava banke se splača.

- dokazano najugodnejši potrošniški krediti
- dokazano najugodnejši bančni paketi za fizične osebe
- 12 mesecev brezplačnega vodenja računa

Kjer nam je mar.
www.ph.si

PH Primorska
hranilnica

DOMINO SISTEMI Računalniške storitve d.o.o.
Klementa Juga 7, 5250 Solkan

Tel: 05/33 33 670, e-mail: info@domino-sistemi.si

Računalniška oprema in storitve po vaši meri:

- ✓ Prodaja in servis računalnikov in druge opreme najboljših blagovnih znamk (HP, Lenovo, Dell, Asus...)
- ✓ Strežniki za mala in srednja podjetja
- ✓ Licenčna programska oprema (Microsoft, Autodesk, Adobe ...)
- ✓ Vzdrževanje IT omrežja in sistemov
- ✓ Protivirusne rešitve, požarne pregrade
- ✓ Izdelava varnostnih kopij podatkov
- ✓ Reševanje izgubljenih podatkov z okvarjenih diskov
- ✓ Delo na daljavo

FASADNI SISTEMI
OMETI
TLAKI
MAVČNI SISTEMI
HIDROIZOLACIJA TERAS
ZUNANJA UREDITEV
TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

Gradite z NAMII

ELKOR
Naj bivanje postane užitek.

www.elkor.si
05 30 32 140 ali 041 366 768
Nikole Tesle 12a, ŠEMPETER PRI GORICI

Razvedrilo - Obvestila

		KRAJ MED AVČAMI IN KALOMI NAJ KANALOMI	JANEZ DOLINAR	STROGA SOLSKA KAZEN	POLOVNICA ŠTUDIJSKEGA LETA, POLLETJE	ČETRTINA KROGA
AVTOR: MATIJAŽ HLAADNIK	LISTIČ ZA POPUST	LETALIŠČE PRI CHICAGO	SMARAGD-NA REKA V SOLKANU, ŠPRANJA, ODPITINA	IZPUŠČAJ V LISTIH GORSKE REŠEVALNE SANI		
NAŠ REŽISER (DANIJAN, REZERVNI DELI)				AMERIŠKI REŽISER (WOODY) PISATELJA PERODI		
MANIŠI UMELEJ				UMETNOST BRITANSKA PEVKA (LADY)		
BOBNI V OBLIKU KOTLOV				ISSI KRALJEV NESON ZGORI, DEL STOPALA		OROST-NAK RASTLINA
OLIVER REED			AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA KENDRICK KANBERTNIK	FR. MOON KREATOR (CHRISTIAN) APARAT, STROJ		
AVIARJSKA RIBICA				POMLADANSKI ZAFRAN NAJNAKA, ČUD		
POMOČ KETON NUNKA O'HARE SEI	KRAJ ZA VZREJO PSOV POGONSKI STROJ	DOKAZ NE-VPLETENOSTI ZLOČIN		MARTINOVA PTICA ORGANSKA SPOJINA		
PISATELJ TWAIN			RISLOST IN GRENKOST HUKATI VZREJA			
OSREDNI PREDMET V CERKVI				ŠVEDSKO ŠPORTNO SREDIŠČE PTICA UREDA		TOMAŽ LAYRIC UGANOSKI DIKTATOR AMIN
LEZIKER IZ MESECA ZIKU			NEKDANJA AFRIŠKA OGLAVNA SVAŽI LUKA ŠPIK			
OBILICA, RAZKOŠJE				GORLIV PUN (H)		
VOZNIK ROKŠE				PEVKA NORVIT		

SREČANJE KRAJANK IN KRAJANOV SOLKANA, STARIH 80 IN VEČ LET

v četrtek, 18. 3. 2026, ob 17. uri v dvorani ob Karavli v Solkanu

Kratkemu kulturnemu programu bo sledila pogostitev.

Prosimo vas, da do 10. 3. 2026 potrdite udeležbo s spodnjo prijavnico na:
KS Solkan, Trg J. Srebrniča 7, 5250 Solkan ali pokličete na: 05 33 00 080

Pred srečanjem vam bomo poslali še uradno vabilo.

PRIJAVNICA za srečanje starejših krajanov, 18. 3. 2026

Ime in priimek: _____

Letnica rojstva: _____

Naslov: _____

D	O	S	T	O	P					
O	B	L	O	G	A					
K	R	A	R	P						
T	A	S	T	E	R					
M	O	S	T	O	V	I				
P	A	R	T	F	A	K				
O	P	O	R	O	K	A	B	U	L	A
P	O	Z	I	V	T	R	I	O	Š	
O	D	I	S	E	J	A	L	K	O	Š
R	E	M	Z	U	L	U	L	U	B	
A	Ž	T	U	D	I	L	J	U	D	I
E	N	O	J	E	C	O	B	E	R	
S	L	E	M	E	I	S	K	A	L	O
R	A	C	J	A	T	A	Š	E	K	
P	N	R	O	L	A	D	A	Ž	R	
A	K	N	E	K	N	J	I	Ž	B	A
N	A	U	K	A	T	E	S	T	A	T

UPN QR - potrdilo

Ime plačnika: _____

Namen in rok plačila: PRISPEVEK ZA ČASOPIS

Znesek: EUR 1,-

IBAN in referenca prejemnika: SI56 0128 4645 0831 390

SI00 1001

Ime prejemnika: KS SOLKAN
TRG J. SREBRNIČA 7
SOLKAN

Koda QR

IBAN plačnika: _____

Referenca plačnika: _____

Ime, ulica in kraj plačnika: _____

Znesek: EUR _____ Datum plačila: _____ Nujni:

Koda namena: OTHR Namen plačila: PRISPEVEK ZA ČASOPIS Rok plačila: _____

IBAN prejemnika: SI56 0128 4645 0831 390 UPN

Referenca prejemnika: SI00 1001

Ime, ulica in kraj prejemnika: KS SOLKAN
TRG J. SREBRNIČA 7
SOLKAN

Podpis plačnika (osebnovrno žig): _____

Obvestilo

Naslednja številka 1001 solkanskega časopisa bo izšla junija 2026. Članke in fotografije oddajte najkasneje do **1. junija** na e-naslov: svetlanaplesnicar@gmail.com. Besedil, ki niso v elektronski obliki, ne bomo sprejemali. Slike oddajte ločeno v jpg formatu. Navedite tudi vsebino slike in ime avtorja fotografije. Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi tako po obsegu (do 7000 znakov s presledki) kot po izrazu. V 1001 solkanskem časopisu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji, navedenimi v ceniku.

ISSN 2335-4143

Darovalci

V skupnem znesku 785 evrov ste za časopis v času od 1.10. 2025 do 31.12. 2025 prostovoljno prispevali: Abrahamsberg Marija, Belingar Janko, Bensa Kim, Božič Majda, Brezigar Vladimir, Bucik Aleksander, Caharija Marija Sonja, Čubej Joško, Facleš Helena, Furlan Andraž, Gomišček Renato, Hvalič Barbara, Ivančič Gabrijela, Jug Tatjana, Kikelj Valter, Kosor Aljoša, Milavec, Mrak

Irena, Paravan Franc, Pavlič Josip, Pipan Emil, Pisk Jana, Podgornik Mojca, Ronkali Nataša, Skrt Karel, Sosič Mirjam, Srebrnič Vasja, Školaris Valerija, Škvarča Silvana, Ušaj Laura, Valič Jožef, Železnik Vida in en neznan darovalec. V kolikor ste v tem obdobju darovali za časopis, pa niste na seznamu, nas, prosimo, obvestite. Hvala za razumevanje.

Izdaja: KS Solkan
Zanjo: Ksenija Brumat, predsednica Sveta KS Solkan
Urednica: Svetlana Bušen
Uredniški odbor: Joško Markič (do 30.1.2026), Andrejka Prijon, Vidolka Harej, mag. Darinka Kozinc, Sara Marinič, dr. Jernej Vidmar Bašin, Andrej Černe, Tomaž Černe, Miran Brumat, dr. Branko Marušič
Tisk in oblikovanje: Grafica Goriziana – Gorica
Naklada: 1.400 izvodov – februar 2026